БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

11-йил чиқиши

№ 166 (2884).

23 август ЯКШАНБА 1964 йил.

БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

Пальмиро ТОЛЬЯТТИ

1964 йил 21 августда Москва вақти билан соат 13 дан 20 минут ўтганда оғир бетобликдан сўнг Италия Коммунистик партиясининг Бош секретари ўртоқ

ПАЛЬМИРО ТОЛЬЯТТИ

вафот этди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетидан

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Совет Иттифоқининг коммунистларига ва барча меҳнаткашларига чуқур қайғу билан маълум қиладики, Италия Коммунистик партиясининг бош секретари, итальян ва халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, мард революционер ҳамда тинчлик, демократия ва социализм учун курашчи, Совет Иттифоқининг содиқ дўсти ўртоқ **Пальмиро ТОЛЬЯТТИ** оғир бетобликдан сўнг 1964 йил 21 августда Қримда 72 ёшда вафот этди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Италия Коммунистик партияси Марказий Комитетига

Азиз ўртоқлар! Қардош Италия Коммунистик партиясининг бош секретари, итальян халқининг шонли фарзанди, Италия ишчилар синфининг синалган йўлбошчиси, ўзининг бутун ҳаётини меҳнаткаш халққа, тинчлик, демократия ва социализм ишига бағишлаган ўртоқ **Пальмиро ТОЛЬЯТТИнинг** вафот этганлигидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун совет халқи чуқур изтироб чекмоқда.

Итальян халқининг, бутун меҳнаткаш инсониятнинг порлоқ келажаги учун оташин курашчидан жудо бўлган сиз азиз ўртоқларнинг мотамингизга. Италиядаги барча меҳнаткашларнинг бошига тушган бу ғамга ҳамдардмиз.

Ўртоқ Тольяттининг вафот этганлиги бутун дунё коммунистлари учун оғир жудоликдир. Коммунистларнинг қудратли армияси унинг вафот этиши билан халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, синфий курашнинг йирик назариётчиси ва амалиётчиси, халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги учун букилмас курашчидан жудо бўлди.

Италия Коммунистик партияси барпо бўлган пайтдан бошлаб қарийб қирқ йил давомида Пальмиро Тольятти унинг атоқли раҳбари бўлиб келди. У, 1926 йилда партиянинг бош секретари бўлиб сайлангач, итальян коммунистларининг курашига фашизмнинг зулмат йилларида ҳам, қаршилик кўрсатиш даврининг қаҳрамонлик кунларида ҳам, урушдан кейинги мураккаб вақтларда ҳам муттасил бошчилик қилиб келди.

Пальмиро Тольятти ўзининг бутун кучини ва жўшқин ғайратини Италия Коммунистик партиясига, уни қуришга, партиянинг омма билан алоқасини кенгайтириш ва мустаҳкамлашга сарфлади. Унинг раҳбарлигида Италия Коммунистик партияси мамлакат ишчилар синфининг ва меҳнаткашларининг энг кучли оммавий партияси бўлиб қолди, меҳнаткаш халқнинг ва бутун миллатнинг манфаатларини изчиллик билан ҳимоя қилувчи катта сиёсий кучга айланди, халқаро коммунистик ҳаракатнинг энг йирик отрядларидан бири бўлиб қолди.

Пальмиро Тольятти бошчилигида Италия Коммунистик партияси капиталистик монополияларнинг ҳукмронлигига қарши, меҳнаткашлар оммасининг аҳволини яхшилаш учун, демократияни ҳимоя қилиш ва янгилаш йўлида, социализм учун, марксизм-ленинизмнинг ғалабаси учун, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва тинчлик идеяларини амалга ошириш учун актив курашни авж олдирди.

Ўртоқ Тольятти мамлакатдаги барча демократик ва прогрессив кучларнинг кенг иттифоқини вужудга келтириш учун ишчилар синфининг деҳқонлар билан, Италия халқининг барча антимонополистик табақалари билан иттифоқини мустаҳкамлаш учун ҳормай-толмай курашди. Унинг раҳбарлигида Италия Коммунистик партияси мамлакатда мутлақ обрў қозонди, ишчилар синфи, қишлоқ меҳнаткашлари, меҳнаткашларнинг энг хилма-хил табақалари партияни қўллаб-қувватлайдиган бўлиб қолди.

Пальмиро Тольятти итальян меҳнаткашларини, мамлакатнинг прогрессив кучларини империалистик агрессияга ва термоядро уруши хавфига қарши курашга ҳамиша даъват қилди. Унинг итальян коммунистларига бош бўлиб, оммани тинчлик учун курашга сафарбар қилиш йўлида актив иш олиб борганлиги, тинчлик кучлари агрессия кучларини жиловлай олишига унинг астойдил ишонганлиги итальян халқининг жуда хилма-хил табақаларини тинчлик ва тараққиёт шиорлари остида жипслаштирди. Ўртоқ Тольятти бошчилигида Италия Коммунистик партияси Италия меҳнаткашларининг мустамлакачиликка қарши турли мамлакатлардаги озодлик ҳаракатини, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларининг миллий озодлик кураши билан бирдам бўлишга қаратилган кенг ҳаракатини қувватлаб, кўп марталаб ўтказган оммавий чиқишларида раҳбар куч бўлди.

Замонимиз улуғ коммунистик ҳаракатининг энг йирик арбобларидан бири бўлган Пальмиро Тольятти пролетар интернационализми принципларининг тантанаси учун, коммунистик ҳаракат сафларини марксизм-ленинизм асосида бирлаштириш ва жипслаштириш учун изчиллик билан курашди. У, бузғунчиларга, ҳамма турдаги оппортунистларга қарши ҳормай-толмай курашди.

Совет Иттифоқининг коммунистлари ва барча меҳнаткашлари ўртоқ Пальмиро Тольятти мамлакатимизнинг содиқ ва синалган дўсти эканлигини, Италия билан СССР халқлари ўртасида дўстликни ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганлигини яхши билар, уни ниҳоят даражада ҳурматлар ва севар эдилар.

Ўртоқ Тольяттининг назарий асарлари итальян ва халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг назариясини ва практикасини ривожлантиришга қўшилган қимматли ҳисса бўлди.

Қалин дўстимиз ва ўртоғимиз, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, буюк ватанпарвар ва итальян халқининг порлоқ келажаги учун, коммунизмнинг олижаноб идеаллари тантанаси учун курашчи Пальмиро Тольяттининг хотираси Совет Иттифоқи коммунистларининг ва барча меҳнаткашларининг қалбида абадий сақланиб қолади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

1964 йил, 21 август.

ЎРТОҚ ПАЛЬМИРО ТОЛЬЯТТИ БИЛАН ВИДОЛАШУВ

Н. С. Хрушчев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, Б. Н. Пономарев Пальмиро Тольятти билан видолашдилар

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С.Хрушчев 21 августда Қримга келди. У. Ялта яқинида оғир бетоб бўлиб ётган Италия Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Пальмиро Тольяттини бориб кўрмоқчи эди. Ўртоқ Тольятти қисқа вақт дам олиш учун Қримга келган эди. Ўша кунларда уни Артек пионерлари ўз байрамларига таклиф қилдилар. Ўртоқ Тольятти ёш ленинчилар йиғинида қизғин нутқ сўзлади. Шу учрашув вақтида ўртоқ Тольятти оғир бетоб бўлиб, ётиб қолди. Артек лагерида уни даволашга киришдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бугун бу ерга келганида унга Пальмиро Тольятти қирқ минут муқаддам вафот этганлигини хабар қилишди.

Н. С. Хрушчев ва у билан бирга келган А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, Б. Н. Пономарев Пальмиро Тольяттининг вафот этганлиги муносабати билан унинг рафиқаси, Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг аъзоси Леонильда Иоттига ва унинг қизи Маризага чуқур таъзия билдирдилар (улар бемор билан доимо бирга эдилар).

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳамда Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг бошқа раҳбарлари Қримга келган Италия Коммунистик партияси бош секретарининг ўринбосари ўртоқ Луиджи Лонгога, Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг ва секретариатининг аъзоси ўртоқ Наттага ва Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг аъзолари Коломби ва Лама ўртоқларга чуқур таъзия билдирдилар ҳамда КПСС Марказий Комитети ва совет халқининг қардошларча бирдамлигини изҳор қилдилар.

Н. С. Хрушчев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, Б. Н. Пономарев ўртоқлар Пальмиро Тольятти жасади олдида бош эгдилар, атоқли коммунист, Италияда социализм ғалабаси учун курашчи, Совет Иттифоқининг қалин дўсти Тольятти билан видолашдилар.

— Халқаро коммунистик ҳаракатнинг атоқли арбоби, забардаст антифашист, ўз халқининг порлоқ келажаги учун мард курашчи, шонли Италия Коммунистик партиясининг атоқли раҳбари, Совет Иттифоқининг қалин дўсти ўртоқ Пальмиро Тольяттини, — деди Никита Сергеевич, — коммунистлар, барча совет кишилари узоқ вақтдан бери яхши биладилар. Ўртоқ Н. С. Хрушчев айтдики, Италия ва бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари орасида ўртоқ Пальмиро Тольяттининг обрўйи жуда катта эди, ҳатто Тольяттининг сиёсий рақиблари ҳам унга тан берар эдилар.

Н. С. Хрушчев, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, Б. Н. Пономарев ўртоқ Луиджи Лонгодан ва Пальмиро Тольятти вафот этган пайтда шу ерда бўлган италиялик бошқа ўртоқлардан бутун итальян халқига, Италиянинг барча меҳнаткашларига уларнинг бошига тушган бу мусибат муносабати билан совет кишилари ҳам чуқур қайғуда эканликларини айтиб қўйишни илтимос қилдилар.

— Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун совет халқи,—деди Н. С. Хрушчев,—қардош итальян Коммунистик партиясининг жанговар фаолиятини юксак даражада қадрлайдилар. Тинчлик, демократия ва социализм учун олиб борилаётган мураккаб ва қийин курашда сизларнинг партиянгиз эришаётган муваффақиятлар ўртоқ Пальмиро Тольяттининг кўп қиррали ва жўшқин фаолияти билан кўп жиҳатдан боғлангандир. Италия Коммунистик партияси ўзининг бошига тушган шу оғир кунларда ўз раҳбарлиги теварагига тағин ҳам маҳкам жипслашиб, итальян меҳнаткашларининг бахт-саодати учун, социализм иши учун курашда марксизм-ленинизмнинг зафарли таълимоти асосида ғалаба қозонишига ишонамиз.—деди Н. С. Хрушчев.

Италиялик ўртоқлар Н. С. Хрушчевга ва бошқа совет раҳбарларига Италия коммунистлари бошига тушган бу кулфатга ҳамдардлик изҳор қилганликлари учун самимий ташаккур айтдилар. Луиджи Лонго ва профессор Марио Спаллоне ўртоқлар, совет мутахассислари, академиклар В. Василенко, Е. Шмидт, А. Арутюнов, профессорлар А. Марков, Р. Ткачев, О. Горбашева ўртоқ Пальмиро Тольяттининг ҳаётини сақлаб қолмоқ ва унинг охирги дақиқаларини енгиллаштирмоқ учун ҳамма чораларни кўрганликларини қайд қилдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ва бошқа совет раҳбарлари италиялик ўртоқларга ва марҳумнинг оиласига яна бир марта чуқур таъзия изҳор қилдилар.

(ТАСС).

Ўртоқ Леонильда ИОТТИГА

Азиз дўст ва ўртоқ!

Сизнинг умр йўлдошингиз, бизнинг қалин дўстимиз ва ўртоғимиз Пальмиро Тольяттининг вафот этганлиги бизни чуқур ларзага солди. Мана шу оғир ғам пайтида биз бутун қалбимиз билан Сиз билан биргамиз.

Мана шу оғир ғам-ғусса соатида Сиз, азиз Леонильда Иоттидан менинг ўртоқларим, оилам ва шахсан ўз номимдан билдирилган самимий таъзиямизни ва қардошларча ҳамдардлигимизни қабул қилишингизни сўрайман.

Ишчилар синфининг иши учун букилмас курашчи, Коммунистик партиямизнинг ва бутун совет халқининг содиқ дўсти Пальмиро Тольяттининг хотирасини абадий сақлаб қоламиз.

Сизга самимият билан

Н. ХРУШЧЕВ.

1964 йил 21 август.

ИТАЛИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ РАҲБАРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

РИМ, 21 август. (ТАСС). Италия Коммунистик партиясининг бош секретари Пальмиро Тольятти вафот этганлиги муносабати билан бугун «Унита» газетасининг ошиғич сонида Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг баёноти эълон қилинди.

Ўртоқ Пальмиро Тольятти қувғинда бўлган машаққатли йилларда унга бош пана берган Совет еридаги Ялтада бугун, 21 августда Москва вақти билан соат 13 дан 20 минут ўтганда вафот этганлигини, дейилади баёнотда, Италия Коммунистик партиясининг раҳбарлиги чуқур қайғу билан маълум қилади.

Итальян халқининг буюк фарзанди, жаҳон коммунистик ҳаракатининг гениал раҳбари, ўзининг бутун умрини социализм, демократия ва тинчлик учун оғир ва тинимсиз курашга сарфлаган жангчи-революционер вафот этди. Фашизм авж ола бошлаган даврда итальян халқига ўзининг бутун томирлари билан мамлакатнинг турмуши, омма билан боғланган, марксизм таълимотидан нур эмган янги революцион партияни итальян халқига бера олган қўрқмас авангардга Пальмиро Тольятти Грамши билан бирга бошчилик қилди. У, ўзининг фикри ва ўзининг ҳаракатлари, анализининг равшанлиги ва сиёсий ташаббусининг дадиллиги билан буюк антифашист бирлик ҳаракатига, истибдод йўлини ғов солиб тўсган, цивилизацияни нацистлар ваҳшийлигидан қутқариб қолган ва тинчлик, миллий мустақиллик ва демократия кучларини ғалабага олиб келган халқлар ва миллатлар ҳамкорлигига ҳаёт, кенг кўлам ва букилмас куч берган кишилардан бири эди.

У, итальян қаршилик ҳаракатининг энг буюк раҳбарлари ва илҳомчиларидан бири бўлди, республика ва ватанимизнинг бутун янги тарихи шу ҳаракатдан туғилди.

У ўзининг интернационализм руҳи ва проблемаларнинг халқаро аҳамиятини тушуниши билан мамлакатимиз ҳаётига чуқур ва жуда мустаҳкам боғланган эди, шу туфайли у коммунистик интернационал раҳбарларидан бири бўлди, Испания республикасини ҳимоя қилиш йўлидаги курашнинг энг йирик арбобларидан бири бўлди, халқаро ишчилар ҳаракатини яратувчилардан ва унинг бирлигини ҳимоя қилувчилардан бири бўлди.—жаҳонда биринчи социализм мамлакатининг мард дўсти эди.

Унинг вафоти, дейилади сўнгра Италия Компартияси раҳбарлигининг баёнотида, — фақат партия учунгина, халқаро коммунистик ҳаракат учунгина эмас, шу билан бирга халқимиз учун, барча тинчлик ва тараққиёт кучлари учун ҳам оғир жудоликдир.

Тольятти энди орамизда йўқ. Лекин унинг иши, унинг васиятлари қолди...

Биз вафот этган курашчи олдида байроқларимизни энгаштирамиз. Биз устозимиз, ўртоғимиз, дўстимизнинг ҳурматини бажо келтирамиз. Халқни уни эсда сақлашга ва биз билан бирга мотам тутишга чақирамиз. Унинг номини дилга жо қилиб, янги жангларга ва янги ғалабаларга отланайлик.

ИТАЛИЯ МОТАМ ТУТМОҚДА

РИМ, 21 август. (ТАСС). Пальмиро Тольяттининг вафот этганлиги ҳақидаги хабар бутун мамлакатга яшин тезлигида тарқалди. Италия радиоси бу қайғули хабарни бир неча марта эшиттирди. Мамлакатдаги таниқли сиёсий арбобларнинг жуда кўп баёнотлари ҳам радио орқали эшиттирилди. Бу арбоблар ўз баёнотларида мамлакат ҳаётида ва жаҳон сиёсатида Пальмиро Тольятти жуда катта роль ўйнаганлигини якдиллик билан таъкидладилар.

ЎРТОҚ ПАЛЬМИРО ТОЛЬЯТТИ ЎЛИМИНИНГ САБАБИ ТЎҒРИСИДА МЕДИЦИНА ХУЛОСАСИ

21 август соат 13 да ўртоқ Пальмиро Тольяттининг нафас олиши ва қон айланиши тўсатдан бузилиб қолди.

Нафас олиш мароми ўзгара бошлади (чейнстоксча нафас олиш бошланди) ва томир уриши тезлашиб, минутига 146-150 га етди. Юрак фаолияти тартибсизланиб қолди, соат 13 дан 20 минут ўтганда эса юрак уриши тўхтади.

Юрак ичидан массаж қилиш, аппарат билан кислород бериб сунъий нафас олдириш, юрак ичига дорилар юбориш юрак фаолиятини яна бошлаб юбора олмади.

Ўртоқ Пальмиро Тольятти бош мия ҳаёт марказларининг фалаж бўлиб қолиши натижасида вафот этди.

Академиклар: Владимир Василенко, Евгений Шмидт, Александр Арутюнов. Профессорлар: Александр Марков, Марио Спаллоне, Роман Ткачев, Ольга Горбашева.

МОЛДАВИЯ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ МЕҲНАТКАШЛАРИГА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Молдавия ССР меҳнаткашларини республика фашистлар оккупациясидан озод қилинганлигининг йигирма йиллиги билан чин юракдан табриклайдилар.

Молдавия меҳнаткашлари ўтган урушнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ жонажон Коммунистик партия раҳбарлиги остида бутун совет халқи билан биргаликда кўкракларини қалқон қилиб, социалистик Ватан ҳимоясига отландилар ва гитлерчи босқинчиларни тор-мор келтириш ишига муносиб ҳисса қўшдилар.

Молдавия тупроғини немис-фашист босқинчиларидан озод қилиш учун олиб борилган жангларда Совет Иттифоқидаги ҳамма миллат жангчилари ёнма-ён туриб курашдилар. Уларнинг ўлмас шижоаткорлиги буюк Ватанимиз халқлари бузилмас дўстлигининг намунаси бўлиб абадий хизмат қилади.

Коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларини амалга оширишда Молдавия меҳнаткашларига янги-янги ютуқлар тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян румин халқининг миллий байрами — Руминия фашистлар асоратидан озод қилинганлигининг 20 йиллиги муносабати билан Руминия Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Руминия Халқ Республикаси Давлат кенгашининг раиси Георге Георгиу-Деж ва Руминия Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ион Георге Маурерга табрик телеграммаси юбордилар. Улар бутун совет халқи номидан Руминия меҳнаткашларига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар йўллаб, тинчлик ва социализм учун курашда Руминия меҳнаткашларига янги ва зўр муваффақиятлар тиладилар.

Совет халқи, дейилади телеграммада, румин халқи эришган ютуқларга чин юракдан қувонмоқда. Совет халқи ўзини Руминия меҳнаткашлари билан боғлаб турган қардошлик муносабатларини ғоят қадрламоқда.

Қатъий ишонч билдирамизки, дейилган телеграммада, қардошларча совет—румин дўстлиги мамлакатларимиз халқларининг бахт-саодати йўлида, социалистик давлатлар буюк ҳамдўстлиги ҳамда бутун жаҳон халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги ва жипслиги манфаатлари йўлида бундан буён ҳам мустаҳкамлана беради ва ривожлана беради.

(ТАСС).

ЁШ МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ҚИММАТЛИ ТАШАББУСИ

Кустанай областидаги Ленин номли совхознинг ёшлар отрядига

Н. С. ХРУШЧЕВ МАКТУБИ

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев Кустанай область, Федоровский ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли совхоз комсомол-ёшлар механизациялашган отрядига мактуб юбориб, бу мактубда қишлоқ хўжалигида меҳнатни ташкил этишни ва меҳнатга ҳақ тўлашни такомиллаштириш соҳасида отряд олиб борган ишларнинг тажрибасини мақтаб ёзди.

Шу отряднинг бошлиғи Иван Машко ва унинг дўстлари ўртоқ Н. С. Хрушчевга хат ёзиб, ўзларининг иш тажрибаларини айтиб берган эдилар, Улар ўз хатларида шуни маълум қилган эдиларки, илгари бу совхозда ерлар механизаторларга бириктиб қўйилмас эди ва уларнинг иш ҳақи қанча гектар ерни ишлашларигагина боғлиқ эди. Одамлар кўп миқдорда маҳсулот олишдан моддий манфаатдор эмас эди. Техникадан юксак даражада унумли фойдаланиш ва уни сақлашдан ҳам ҳеч ким етарли даражада моддий манфаатдор эмас эди, ремонт вақтида тежалган маблағлар ҳисобга олинмас эди.

Кўстанай областидаги Ленин номли совхоз Олтой механизаторларининг тажрибасини ўрганиб, механизациялашган отрядлар ташкил қилди. Шу отрядларнинг ҳар бирига ер участкалари ва зарур миқдорда техника бириктириб қўйилди. Отрядлар доимий кадрлар билан таъминланди, механизаторларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш етиштирилган маҳсулотнинг миқдорига бевосита боғлиқ қилиб қўйилди.

Янгича ишлаш яхши натижалар берди. 1962 йилнинг қийин иқлим шароитида Иван Машконинг механизациялашган отряди гектар бошига 12,6 центнер дон олди. Бу дон илгари вақтдагига қараганда анча арзонга тушди. Ғоят ноқулай бўлган ўтган йил отряд гектар бошига 10,5 центнер дон ва 281 центнер маккажўхори кўкпояси олди. Ҳозир далаларда мўл ҳосил етилмоқда. Отряд гектар бошига 18 центнер дон олишни мўлжаллаб турибди. Бундай отрядлар, деб ёзади қўриқ ерлардаги ёш ғаллакорлар, меҳнатни ташкил қилишнинг янги формаси бўлиб, ер ва техникадан юксак даражада унумли фойдаланишга имкон беради.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Иван Машконинг комсомол-ёшлар механизациялашган отрядига юборган мактубида шуни қайд қилдики, Ленин номли совхознинг ёшлари жуда муҳим масалани — меҳнатни ташкил этишнинг ва унга ҳақ тўлашнинг энг самарали формаларини ёйиш ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилиш масаласини кўтармоқдалар. Партия Марказий Комитети бу нарса қишлоқ хўжалигини янада муваффақиятли ривожлантиришнинг ҳал қилувчи шартларидан бири эканлигини неча марталаб уқтириб ўтган эди. Меҳнатга ҳақ тўлаш асосий кўрсаткичларга — ҳосилдорликка, ҳар бир центнер маҳсулотни етиштириш учун сарфланган вақтга ва маҳсулотнинг таннархига боғлиқ бўлиши лозим.

Сизнинг комсомол-ёшлар механизациялашган отрядингизнинг тажрибаси, — деб ёзади Н. С. Хрушчев кустанайлик ғаллакорларга, — эътибор беришга сазовор тажрибадир. Мамлакатнинг бошқа совхозлари ва колхозларидаги ёш меҳнаткашлар сизларнинг ташаббусингизни қувватлайдилар ҳамда меҳнатни ташкил этишнинг ва унга ҳақ тўлашнинг энг самарали формаларини кенг ўрганишга ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида жорий қилишга актив киришадилар, деб ўйлайман.

Никита Сергеевич ёшларнинг ишларига катта муваффақиятлар тилади, ҳосил ўрим-йиғимини муваффақиятли ўтказишни, Қозоғистоннинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга беришга ваъда қилган бир миллиард пуд донга ўз ҳиссаларини қўшишларини тилаб истак билдирди.

Пальмиро Тольятти

ПАЛЬМИРО ТОЛЬЯТТИ БИЛАН ВИДОЛАШУВ

СИМФЕРОПОЛЬ, 22 август. (ТАСС мухбири). Бугун совет кишилари Италия Коммунистик партиясининг бош секретари, Италия ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, мард революционер ва тинчлик, демократия ва социализм учун курашчи, Совет Иттифоқининг содиқ дўсти ўртоқ Пальмиро Тольятти билан видолашдилар.

...Артек мачталарида қора лентали байроқлар пастга эгиб қўйилган. Артек — мотамда. Пальмиро Тольяттининг жасади солинган тобут супачага, гуллар ўртасига ўрнатилган.

Итальян халқининг, бутун меҳнаткаш инсониятнинг порлоқ истиқболи учун оташин курашчининг азиз сиймоси ҳамманинг ёдида. Яқиндагина у мана шу Артекда ўз юртдошлари — итальян болаларини, ота-оналари ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган жазоирлик қора кўзли ўғил ва қиз болаларни, совет болаларини (унинг ўзи рус тилида улар билан яхши гаплашган эди), немис пионерларини худди меҳрибон отадек самимият билан қучоқлаган эди... Мана шу ердаги Гулхан майдонида унинг жўшқин нутқининг қуйидаги сўзлари эшитилган эди.

— Бизнинг тилимиз бошқа-бошқа-ю, лекин қалбимиз бир! Сизларнинг қалбларингизда ҳам, менинг қалбимда ҳам бир хил фикрлар ва бир хил идеаллар яшамоқда.

Қайғу ва таъзия изҳор қилиб, бутун дунёдан Қримга юборилаётган телеграммаларнинг кети узилгани йўқ. КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев эрталаб Артекка келди. А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, П. Е. Шелест, Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари А. И. Аджубей, Н. В. Попова, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг раиси Н. А. Муравьева, Совет Иттифоқи Маршали К. С. Москаленко ўртоқлар у билан бирга келишди. Пальмиро Тольяттининг рафиқаси Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг аъзоси Леонильда Иотти, унинг қизи Мариза, Италия Коммунистик партияси бош секретарининг ўринбосари ўртоқ Луижи Лонго, Италия Коммунистик партияси раҳбарлиги ва секретариатининг аъзоси ўртоқ Натта ҳамда Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг аъзолари Колонби ва Лама ўртоқлар ҳам тобут ёнида турибдилар. Бу ерга Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монгол и я Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал, Испания Компартиясининг бош секретари Сантьяго Карильо, Франция Компартияси Сиёсий бюросининг аъзоси Э. Фажон, Эрон халқ партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Радманаш, Тунис Компартияси Сиёсий бюросининг аъзоси Муҳаммад Хармал, Мартиника Компартияси Сиёсий бюросининг аъзоси Фитт Дюваль, Греция Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Леонидас Стрингос, Испания Компартияси Марказий Комитетининг секретари Игнасио Гальего, «Проблеми мира и социализма» журнали редколлегиясининг Болгария Компартиясидан тайинланган аъзоси Чаракчиев, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси З. Новак, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси Э. Кишхази, Португалия Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Виларигес ҳам келишган.

... Азиз дўстимиз тобути олдидан ўтаётган кишиларнинг кети узилмайди. Артек коллективи, СССРнинг турли районларидан келган меҳнаткашлар, кўпгина чет мамлакатлардан келиб, Қримда дам олаётган меҳмонлар марҳум билан видолашадилар. Н. С. Хрушчев, Л. Лонго, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, П. Е. Шелест, Б. Н. Пономарев, Леонильда Иотти, А. Натта, А. Коломби, Л. Лама фахрий қоровулда турадилар. Пальмиро Тольяттининг қариндош-уруғлари, яқин кишилари тобут ёнида.

КПСС, Совет ҳукумати, Италия Компартиясининг раҳ б а р л а р и Пальмиро Тольяттининг жасади солинган тобутни олиб чиқиб, машинага ўрнатадилар. Мотам кортежи Симферополь аэропорти томон йўл олади.

Автомагистралнинг икки ёнидаги шаҳарча ва қишлоқларнинг аҳолисидан минглаб кишилар итальян халқининг ажойиб фарзанди, қадрдон дўстимиз ва ўртоғимиз билан видолашмоқ учун йўл ёқасига чиқиб турдилар.

Симферополда шаҳар кўчаларининг иккала бети одамлар билан лиқ тўла эди. Ҳамма ёқда — Пальмиро Тольяттининг қора ҳошияга ўралган портретлари. Биноларда мотам лентаси боғланган байроқлар.

Аэропортга минглаб меҳнаткашлар тўпландилар. Ўртоқ Пальмиро Тольяттининг қора ҳошияга ўралган катта портрети аэровокзал пештоқига осиб қўйилган. Италия, Совет Иттифоқи ва Украина ССР давлат байроқлари пастга эгилиб туради. Мотам куйлари янграйди. Симферополь гарнизони жангчиларидан ва Қора денгиз флоти денгизчиларидан фахрий қоровул саф тортиб турар эди.

П. Тольяттини Римда дафн этиш маросимида қатнашадиган КПСС делегацияси — КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, СССР Олий Советининг депутати Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг биринчи секретари Г. И. Попов, шунингдек СССРнинг Италиядаги элчиси С. П. Козирев, Пролетар бирлиги Италия социалистик партияси раҳбарлигининг аъзоси Л. Либертини Москвадан Симферополга келишди.

Аэропортда Украина КП Қрим қишлоқ ва саноат область комитетларининг биринчи секретарлари И. К. Лутак ва Н. П. Суркин, қишлоқ ва саноат область ижроия комитетларининг раислари Н. А. Моисеев ва В. Н. Дружинин, меҳнаткашлар ва жамоат ташкилотларининг жуда кўп вакиллари мотам кортежини кутиб олдилар.

Пальмиро Тольяттининг жасади солинган тобут баланд супачага ўрнатилади. КПСС Марказий Комитетидан, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советидан гулчамбарлар қўйилади. Гулчамбарларнинг бирига: «Азиз ўртоғимиз Пальмиро Тольяттига Н. С. Хрушчев ва Н. П. Хрушчевадан» деб ёзилган. Бу ерда Украина КП Марказий Комитетидан, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советидан, ВЦСПСдан, ВЛКСМ Марказий Комитетидан, область партия комитетларидан ҳамда Қрим области меҳнаткашларидан, касаба союз ташкилотлари ва бошқа ташкилотлардан қўйилган гулчамбарлар ҳам бор.

Украина КП Қрим қишлоқ область комитетининг биринчи секретари И. К. Лутак мотам митингини очади.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевга сўз берилади.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Қадрдон ўртоқ Луижи Лонго, бизнинг итальян дўстларимиз!

Биз сизлар билан қайғули дақиқада тўпландик. Бугун совет коммунистлари, совет кишилари ўртоқ Пальмиро Тольятти билан видолашмоқдалар ва уни охирги йўлга узатиб қўймоқдалар.

Италия Коммунистик партиясининг бош секретари жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби Пальмиро Тольяттининг вафоти муносабати билан партиямиз Марказий Комитети Италия Коммунистик партияси Марказий Комитетига, Италиянинг барча меҳнаткашларига ўзининг чуқур таъзиясини изҳор қилди.

Ўртоқ Тольяттининг вафоти — Италия коммунистлари учун, Совет Иттифоқи коммунистлари учун, бутун дунё коммунистлари учун, ҳамма мамлакатлардаги меҳнаткашлар учун оғир жудоликдир. Пальмиро Тольятти сингари ўртоғингдан ажралиб қолган вақтингда, унинг жаҳон коммунистик ҳаракатини ривожлантиришга қўшган жуда катта ҳиссаси тамомила гениал аҳамиятга эга эканлигини тушуниб қоласан.

Ўзларингизга маълумки, ўртоқ Тольятти бир оз дам олиш учун ва совет кишилари билан учрашиб, суҳбатлашиш учун Қримга келган эди. Дам олиши охирлай деганда учрашиб, умумий курашдаги дўстлар ва ўртоқлар сингари гаплашиб оламиз, деб у билан келишиб олган эдик.

Лекин ҳаммамизнинг бошимизга катта кулфат тушди. Мен Қримга келган пайтимда, ўртоқ Тольяттининг юраги уришдан тўхтаган экан. Ишчилар синфининг иши учун буюк курашчилардан бири энди тириклар орасидан кетди, деган фикрга кўникиш қийин. Бу фикрга менинг кўникишим тағин шунинг учун ҳам айниқса оғирки, чамамда, мен ўртоқ Тольяттини кўпдан бери билган ва у билан учрашиб келган озгина кишиларнинг бири бўлсам керак, у — Учинчи Коммунистик Интернационалнинг энг кўзга кўринган раҳбарларидан бири — умумий буюк ишимизнинг ғалабаси учун ўзининг бутун жўшқин ғайрати билан кураш олиб борган даврлардаёқ у билан учрашиб турар эдим. Ўртоқ Тольятти ўша даврда кўп вақтларгача Москвада яшаган ва ишлаган эди.

Совет Иттифоқи коммунистлари, меҳнаткашлари ўртоқ Тольяттининг халқаро коммунистик ҳаракат сафларидаги фаолиятини ниҳоятда қадрлайдилар, унинг Коминтерн конгрессларида қилган докладлари ва сўзлаган нутқларини биладилар. Ўша йилларда мен Москва шаҳар партия комитетининг секретари бўлганим учун у билан тез-тез учрашиб, ўртоқ Эрколининг сўзларини эшитиб турар эдим, ўшанда биз Пальмиро Тольяттини ўртоқ Эрколи, деб атар эдик. Ўртоқ Тольяттининг халқаро аҳвол масалаларига бағишлаб шаҳар корхоналарида сўзлаган жўшқин нутқлари ва мазмунли докладлари Москвадаги кўпгина коммунистларнинг, Ватанимиз пойтахти меҳнаткашларининг ёдида турибди.

Ўртоқ Тольяттининг Коминтерн еттинчи конгрессида қилган чуқур мазмунли докладига ҳаммамиз қойил қолган эдик. Унинг партиямиз XX ва XXII съездларида сўзлаган оташин нутқлари эсимизда.

Ҳаммамиз ўртоқ Тольяттини коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, Италия коммунистларининг йўлбошчиси деб биламиз. у неча ўн йиллар мобайнида ишчилар синфи иши учун, реакция ва фашизмга қарши олиб борилган курашнинг ҳамиша олдинги сафида бўлиб келди. Партияларимиз ўртасида қардошлик муносабатларини ўрнатишда ўртоқ Тольятти ғоят катта роль ўйнади.

Дўстинг ва ўртоғинг билан видолашиш оғир. Ўртоқ Тольятти ўзи учун яшагани йўқ, унинг бутун умри ишчилар синфининг ғалабаси учун, марксча-ленинча ғояларнинг тантанаси учун, меҳнаткашларнинг иши учун, социализм ва коммунизм ғалабаси учун курашга бағишланган эди.

Бугун, ўртоғимизнинг тобути олдида бош эгар эканмиз, улуғ Ленин иши учун, марксча-ленинча ғояларнинг тўла тантанаси учун, коммунизм ғалабаси учун курашни бундан буён ҳам давом эттира берамиз, деб Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан, мамлакатимизнинг барча коммунистлари, барча меҳнаткашлари номидан Италия коммунистларини ишонтиришимга рухсат бергайсиз! Биз улуғ байроғимизни, пролетар интернационализмининг революцион байроғини қўлимизда маҳкам ушлаб ва баланд кўтариб бораверамиз!

Мана шу дақиқада Пальмиро Тольяттининг рафиқаси, унинг дўсти ва сафдоши — Леонильда Иоттига, унинг қизи Маризага, ўғли Альдога яна бир марта мурожаат қиламан ва уларга ҳамда ўртоқ Тольяттининг бутун оиласига ўзимизнинг ғоят сидқидил ва чуқур таъзияларимизни изҳор қилмоқчиман ва бошларига тушган кулфатда уларга мардоналик ва матонат тиламоқчиман.

Пальмиро Тольяттининг энг яқин дўсти, Италия Коммунистик партияси бош секретарининг ўринбосари Луижи Лонго мана шу ерда биз билан бирга турибди. У, ўртоқ Тольятти билан биргаликда революцион курашнинг каттагина йўлини босиб ўтди. Италия Коммунистик партиясининг бошқа раҳбар арбоблари, Пальмиро Тольяттининг сафдошлари — Натта, Коломби ва Лама ўртоқлар ҳам биз билан бирга турибдилар. Азиз дўстлар, бизнинг энг чуқур ва сидқидил таъзиямизни қабул қилгайсиз. Биз сизлар билан бирга қайғурмоқдамиз.

Биз Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг ҳамма аъзоларига, Италиянинг барча коммунистларига Пальмиро Тольятти курашган ишни охирига етказмоқ учун чин юракдан тағин ҳам кўпроқ мардлик, сабот-матонат тилаймиз.

Совет коммунистлари аминдирларки, меҳнаткашларнинг манфаатлари учун курашда шу қадар ажойиб ғалабаларни қўлга киритган партия — Италия шонли Коммунистик партияси ўзи учун оғир бўлган мана шу кунларда ўз сафларини тағин ҳам кўпроқ жипслаштиради. Биз аминмизки, Италия Коммунистик партияси Маркс-Энгельс-Ленин байроғини баланд кўтариб бораверади, Италия меҳнаткашларининг бахт-саодати учун, тинчлик, демократия ва социализм иши учун курашда янгидан катта-катта муваффақиятларга эришади.

Итальян халқининг буюк ва содиқ фарзанди, Италия коммунистларининг йўлбошчиси Пальмиро Тольятти курашган иш, марксизм-ленинизмнинг улуғ иши бутун ер юзида ғалаба қилади!

Алвидо, жанговар дўстимиз ва ўртоғимиз!

Шундан кейин Италия Коммунистик партияси бош секретарининг ўринбосари Луижи Лонго сўзлади.

Ўртоқ Л. ЛОНГО нутқи

Азиз ўртоқлар!

Биз бошимизга тушган жудоликнинг изтиробидан ларзага келган ҳолда Италия Коммунистик партиясининг раҳбари ўртоқ Пальмиро Тольятти жасадини Италияга узатмоқдамиз. Шундай бўлиб қолдики, унинг бошдан охиригача социализм иши учун узлуксиз ва мардонавор кураш олиб бориш билан ўтган умр йўли мана шу ,совет тупроғида, жаҳондаги биринчи социалистик мамлакатда узилди, эмиграциянинг энг оғир даврларида сизларнинг меҳмон дўстлигингиз ва ёрдамингиз туфайли, Тольятти Италиянинг озодлиги учун фашизмга қарши ўзи бошлаган курашни мана шу ерда давом эттириш ва ривожлантириш имкониятига эга бўлган эди.

Ўртоқ Лутак ва ўртоқ Хрушчевнинг Пальмиро Тольятти билан видолашиб айтган сўзлари учун биз чин кўнглимиздан, партиямиз ва Италия меҳнаткашлари номидан миннатдорчилик билдирамиз.

Касалликнинг оғирлиги совет врачлари ва мутахассислари тезликда кўрган чораларни ҳамда улар сўнгги имкониятлари қолгунча сарфлаган куч-ғайратларини натижасиз қолдирди. Бу кураш узлуксиз ва ҳамма воситалар билан олиб борилганлигига биз шаҳодат бермоқчимиз. Одамзоднинг қўлидан келадиган ҳамма чоралар кўрилди.

Энди Тольятти орамиздан кетди. Бу оғир жудоликнинг зўрлигини коммунистлар, меҳнаткашлар, бутун итальян халқи биз билан бирга англаб турибдилар. Италиянинг сўнгги қирқ йил ичидаги тарихида Тольятти итальян ва халқаро ишчилар ҳаракатининг йирик арбобларидан бири бўлиб келди.

Тольятти Октябрь революциясидан кейин Италияда ҳам ишчилар синфининг революцион партиясини тузиш зарурлигини Антонио Грамши билан биргаликда тушунган социалистик ҳаракатнинг илғор группасига аъзо бўлиб кирди.

Ҳозирги вақтда Италия Коммунистик партияси меҳнаткашлар билан халқнинг буюк партиясидир, шундай буюк партиянинг вужудга келиши, ривожланиши ва кураши Тольяттининг донишмандлиги ва сиёсий ташаббускорлиги билан, ундаги тафаккурнинг кучи ва теранлиги билан ҳал қилувчи даражада боғлангандир.

Унинг даҳоси ва сиёсий жўшқинлиги фашизмга қаршилик кўрсатиш ҳаракатида, Италияда миллий озодлик кураши олиб борган, демократик ва республика тузуми асосларини яратган, республика конституциясига ҳаёт бағишлаган демократик кучларнинг вужудга келишига ва бирлашишига таъсир кўрсатди.

Тольяттининг раҳбарлиги, жонбозлиги ва жонкуярлиги ана шу сўнгги йигирма йил мобайнида меҳнаткашлар, демократлар, халқ оммаси эксплуатацияга қарши, озодлик, тинчлик, социализм учун олиб борган ҳамма жангларда доимо кўриниб турди ва ҳал қилувчи роль ўйнади. Лекин Пальмиро Тольяттининг вафоти фақат бизнинг партиямиз учун, бизнинг мамлакатимиз учун зарба бўлиб тушгани йўқ. Коммунистик Интернационалнинг раҳбарларидан бири, бутун дунёда ишчилар ҳаракатини ривожлантириш ва бирлаштириш учун матонатли курашчи бўлган Тольятти халқаро коммунистик ҳаракат учун ҳал қилувчи пайтларда ўзининг муҳим ҳиссасини қўшди.

Тольяттида интернационализм руҳи, инсониятга социализм дунёсини очиб берган мамлакат билан чуқур боғланиш—курашмоқ ва социализм сари бормоқ учун ўз мамлакатининг шароитларига мувофиқ келадиган йўллар ва усулларни ленинизмнинг чуқур таълимотига тўла мос равишда қидириб топиш қобилияти билан уйғун равишда бирлашиб кетган эди.

У, атом фалокати одамларнинг тақдири ва цивилизацияси учун нақадар хавфли эканини биринчилардан бири бўлиб тушунди. Худди шунинг учун ҳам Тольятти ўзининг тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги фаолиятида чарчаш нималигини билмади ҳамда халқаро майдонда тинчликка ва барча халқларнинг мустақиллигига асосланган янги муносабатлар вужудга келтириш учун зарур бўлган учрашувлар ва ҳамжиҳатлик проблемасини барча демократик ва халқ кучлари олдига зўр изчиллик билан қўйиб келди.

Энди ана шу ақл-заковат машъалининг нури сўнди. Бу курашчининг қалби уришдан тўхтади. Италия меҳнаткашлари ва халқлари, ҳар бир мамлакатда ўз озодлиги учун, адолат ва тинчликнинг ҳукмронлиги учун курашаётган ҳамма одамлар мотам тутиб, йиғламоқдалар. Лекин унинг таълимоти қолади, унинг партиямиз ичида яшаётган, у, сиёсий кураш учун тарбиялаган одамларнинг дилларида яшаётган мероси қолади. Тольяттининг вафоти натижасида вужудга келган бўшлиқни англаб, унинг васиятларига амал қила биладиган, унинг ишини давом эттириб, демократик социалистик Италия учун кураш олиб бора оладиган ғоят катта куч қолади.

* * *

Митинг тамом бўлди. Сўнгги хайрлашув дақиқалари. Н. С. Хрушчев ва Н. П. Хрушчева Пальмиро Тольяттининг рафиқаси ва қизига яна бир марта ўзларининг чуқур таъзияларини изҳор этадилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари, Италия Компартиясининг раҳбарлари ўртоқ Пальмиро Тольяттининг жасади солинган тобутни кўтариб, фахрий қоровул ёнидан олиб ўтадилар ва самолётга олиб чиқадилар.

Италия Коммунистик партиясининг раҳбарлари, Пальмиро Тольяттининг хотини ва қизи, Л. И. Брежнев, Г. И. Попов, СССРнинг Италиядаги элчиси С. П. Козирев ва бошқа кишилар самолётга чиқадилар.

Самолёт осмонга парвоз қилиб, Римга қараб учади.

М. ТУРОВСКИЙ. (ТАСС).

МЕҲНАТКАШЛАР ИШИГА БАҒИШЛАНГАН УМР

Қардош итальян коммунистларининг партияси, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати оғир жудоликка учради: Италия Коммунистик партиясининг бош секретари, итальян халқининг буюк фарзанди, Италия халқининг ҳаётий манфаатлари учун, унинг порлоқ социалистик келажаги учун фидокор курашчи ўртоқ Пальмиро Тольяттининг қалби уришдан тўхтади. Катта ва кичик барча совет кишиларининг чуқур ҳурмати ва муҳаббатига сазовор бўлган содиқ дўстимизни йўқотган партиямиз, бутун халқимиз бениҳоя изтироб чекмоқда.

Италия халқининг, бутун дунёдаги меҳнат аҳлларининг хотирасида Пальмиро Тольятти оташин нотиқ, атоқли назариётчи ва публицист, марксизм-ленинизм идеяларини ижодий ривожлантирган ва пропаганда қилиб келган, оддий кишиларнинг эҳтиёжлари ва истак-орзуларига сезгир бўлган партия раҳбари, букилмас антифашист, изчил интернационалист, омманинг бирлиги учун, тинчлик, демократия ва социализм учун олиб борилган доимий курашнинг талантли ташкилотчиси бўлиб сақланиб қолади.

Профессионал революционер бўлган Пальмиро Тольятти ўзининг бутун умрини Коммунистик партияни яратиш ва мустаҳкамлашга, капитал ҳокимиятига қарши курашда оммани партия теварагида жипслаштиришга, ишчилар синфининг етакчилик ролини барқарор қилишга бағишлади.

Ўртоқ Тольятти 1893 йил 26 мартда Генуяда хизматчи оиласида туғилди. У 1912 йилда, студентлик чоғида Турин социалистларининг ёшлар ташкилотида ишлай бошлади, 1914 йилда эса социалистик партия сафига кирди. Марксизм-ленинизм назарияси ва Октябрь революциясининг тажрибаси билан танишиш уни Италия социалистик партиясидаги реформистларга қарши қатъий кураш йўлига олиб келди. У Антонио Грамши таҳрири остида чиқаётган ҳафталик «Ордине нуово» журнали теварагида бирлашган Турин революцион социалистлари группасига қўшилди.

Пальмиро Тольятти ўзининг дўсти ва маслакдоши Грамши билан бирга Турин ишчиларининг фабрика-завод советларини тузиш ҳаракатида актив қатнашди. Оташин пропагандист бўлган Тольятти Лениннинг пролетар революцияси назариясини омма орасига ёйди. Пролетариат синфий курашининг манфаатлари Италияда янги типдаги партия — Коммунистик партия тузиш зарурлиги масаласини кун тартибига қўйган вақтда эса у бу партияни қуришга дадиллик билан киришди. У, Грамши билан бирга Италия Коммунистик партиясининг коммунистларнинг ғоявий қуроли бўлган марксизм-ленинизм таълимотини эгаллаб олишига, партиянинг ишчилар синфининг чинакам авангарди бўлиб қолишига халақит бераётган Бордиги группаси ўтказишга уринган сўл сектантчиликдан партияни халос этишга ҳаракат қилди. 1926 йилда фашистлар Грамшини зиндонга ташлаганларида Пальмиро Тольятти партияга бошчилик қилди.

Пальмиро Тольятти ва унинг доимий содиқ сафдоши — Италия Компартияси бош секретарининг ўринбосари Луиджи Лонго, бошқа ўртоқларнинг раҳбарлигида партия ишчилар синфининг, халқ оммасининг фашист Муссолини диктатурасига қарши олиб борган курашига изчиллик билан ва ҳормай-толмай бошчилик қилиб келди. Қарийб 20 йил давомида Италия Компартияси фашизмга қарши нолегал шароитда курашди, катта ташкилий ва оммавий иш олиб борди, Испанияда франкочиларга қарши уруш олиб борилган йилларда интернационал бригадаларнинг сафларида бевосита қатнашди, Италия пролетариатининг фашизмга қарши халқ норозилиги ҳаракатини ва жуда катта забастовкаларини, кенг партизанлик ҳаракатини ва, ниҳоят, гитлерчи оккупациячиларга қарши қуролли қўзғолонни ташкил қилди — Италия Компартияси жанговар ҳаракатлари тарихининг мана шу қаҳрамонона саҳифалари Тольятти номи билан чамбарчас боғланган.

Урушдан кейинги мураккаб шароитда Тольятти раҳбарлигида Компартия итальян жамиятини демократик негизда тубдан қайта қуришга, Италиянинг миллий мустақиллигини Америка империализмининг ҳамлаларидан ҳимоя қилишга, монополистик капитал ҳокимиятига қарши омманинг курашини ривожлантиришга қаратилган ўзининг программасини ишлаб чиқди.

Тольятти урушдан кейинги Италия шароитида марксизм-ленинизм таълимотини ижодий қўлланиб, мамлакатни социалистик негизда қайта қуриш учун курашда пролетариатнинг деҳқонлар оммаси билан, ўрта табақалар билан кенг иттифоқларини тузиш проблемасини илгари сурди ва асослаб берди. Иккинчи жаҳон урушидан кейин Италия монархияни тугатиб, республика тузумини ўрнатди. Пролетариат ва кенг халқ оммаси фашизм тартибларини тиклашга ва диктатура режимини ўрнатишга қаратилган уринишларга қатъий зарба бериб келдилар ва зарба бермоқдалар. Эндиликда Италиядаги ишчилар синфининг ва барча меҳнаткаш табақаларнинг бирлиги монополияларнинг ҳужумига қарши бўлиб турибди. Бу — Пальмиро Тольятти раҳбарлигида Италия Коммунистик партияси ишлаб чиққан сиёсий йўл амалга оширилаётганлигининг натижасидир.

Италия Компартиясининг таъсири жуда ўсиб кетганлиги натижасида ички ва халқаро реакция коммунистларга қарши репрессиялар кампаниясини бошлаб юборди. Мана шундай вазиятда 1948 йил 14 июлда Тольяттига суиқасд қилинди. У, оғир ярадор бўлди. Халқ оммаси ўзининг севикли йўлбошчисига қарши қилинган бу террорга жавобан, мамлакат тарихида мисли кўрилмаган ялпи стачкани бошлаб юборди, бу стачкада 7 миллиондан кўпроқ меҳнаткаш қатнашди.

Пальмиро Тольятти коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг тинчликни сақлашга ва мустаҳкамлашга қаратилган бош йўлини зўр эҳтирос билан ўтказиб келди. Унинг нутқларидаги энг оташин сўзлар уруш хавфига қарши, турли ижтимоий системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун умумхалқ курашига даъват қилиб турди.

«Биз тинчликни биринчи ўринга қўямиз! Аввало, тинчлик бўлсин деймиз!» — у мана шу шиорлар билан коммунистларга, ишчиларга, бутун итальян халқига мурожаат қилди.

Меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ҳимоя қилиш йўлида, тинчлик, демократия ва социализм учун барча прогрессив кучларни ишчилар синфи теварагида жипслаштириш йўлида Италия Коммунистик партиясининг фидокорона олиб борган кураши омма орасида партиянинг таъсирини узлуксиз мустаҳкамлай берди, партиянинг обрўсини ошира берди, меҳнаткашларнинг партияни жуда кенг миқёсда қўллаб-қувватлашини таъминлади. Эндиликда Италия Коммунистик партияси Италиядаги энг катта сиёсий куч бўлиб қолди. У, ёшлар федерацияси (комсомол) билан бирга икки миллионга яқин коммунистни ўз сафида бирлаштириб турибди. Партия учун овоз бераётган итальян сайловчиларининг сони йилдан-йилга кўпаймоқда. Кейинги сайловларда 8 миллионга яқин сайловчи партияга ишонч билдирди. Эндиликда, деган эди Тольятти, мамлакат тақдирига тааллуқли ҳеч бир жиддий проблемани Компартиянинг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди.

Бутун дунё коммунистлари Тольяттини халқаро коммунистик ҳаракатнинг шонли ветерани деб, пролетар интернационализми принципларини изчиллик билан ҳимоя қилиб келган, коммунистик партияларнинг марксча-ленинча бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлаш учун қатъият билан курашиб келган раҳбар деб биладилар.

У, ўзининг мақолаларида ва нутқларида халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракатнинг актуал проблемаларини ишлаб чиқишга кўп эътибор берди, марксизмнинг ғоявий душманларига қарши, бузғунчиларга ва сохта революционерларга қарши принципиал қатъий кураш олиб борди, бунинг учун уларнинг қутуриб қилган ҳужумларига учради. «Ялпи ишимиз учун курашда, — деди Тольятти, — партиямизни бошқа барча коммунистик ва ишчи партиялар билан боғлаб турган халқаро пролетар бирдамлиги ипларини ҳеч ким ҳеч қачон бўшаштира олмайди. Итальян миллати бизнинг мана шу бирдамлигимизга муҳтож... Ишчилар ва коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш мамлакатимиздаги ва халқаро соҳадаги бутун фаолиятимизнинг зарур элементидир».

Тольятти (Эрколи)нинг III Интернационал сафларидаги раҳбарлик фаолияти, унинг Европадаги бир қанча мамлакатларда халқларнинг фашизмга қарши курашида бевосита иштирок этганлиги, мустамлака ва қарам мамлакатларнинг курашаётган халқлари билан, бошқа мамлакатларда тинчлик, озодлик ва мустақиллик учун омманинг ҳар бир чиқиши билан бирдамлик ҳаракатини Италияда ташкил этишда Тольяттининг бевосита иштирок этганлиги — коммунист-интернационалист олиб борган курашнинг намунасидир.

У, Италия ва бошқа капиталистик мамлакатлардаги пролетариатнинг, меҳнаткашлар оммасининг ўз мамлакатларида ҳокимиятни қўлга олган, социализм ва коммунизм қураётган ишчилар синфи ва халқлар билан, Совет Иттифоқи халқлари билан интернационал бирдамлигига алоҳида аҳамият бериб келди. Унинг сўзи билан айтганда, бундай интернационал бирдамлик «социалистик ҳаракат бўлиб қолиш ниятидаги бутун ҳаракатнинг негизидир».

Пальмиро Тольятти халқни, партияни Италиянинг социализм томон ҳаракат қилиши учун, тинч-тотув яшашни таъминлаш учун, қуролсизланиш учун, мустаҳкам ва доимий тинчлик учун курашни кучайтиришга чақирди. У, Италия ишчилар синфини, барча меҳнаткашларни социалистик жамият қуриш йўлида, бирдамлик ва бирлик йўлида, бутун дунёда социализм ва коммунизмнинг ғалабаси йўлида бирлашишга чақирди.

Тольятти ўзининг вафотидан бирмунча вақт олдин Италия парламентида нутқ сўзлаган эди. Италия коммунистлари, деган эди у, итальян демократиясини ривожлантиришга, туб иқтисодий ва социал ўзгаришларни амалга оширишга олиб борадиган йўлларни бундан буён ҳам қидиришни давом эттираберади, Компартия шу йўлларни ўзининг пировард мақсадини — социалистик жамият қуришни, тинчликка, озодликка, социал адолатга ва барча халқлар ўртасида қардошликка асосланган жаҳоншумул тартибни вужудга келтиришни яқинлаштирадиган йўл деб билади.

Бутун дунё коммунистлари ўзининг қардоши ва сафдоши билан видолашаётган бугунги кунда бу сўзлар Италия ишчилар синфига, итальян коммунистларига қолдирилган васият бўлиб янграмоқдаки, уларни Тольятти 40 йилдан бери ленинча йўлдан бошлаб борди.

Пальмиро Тольятти Совет Иттифоқининг жонажон дўсти эди. Энг қийин шароитларда, оғир синовлар йилларида у партия сафларида, ишчилар синфида, итальян халқида мана шу олижаноб ҳисни тарбиялаб вояга етказди. Совет кишиларининг турмушини, меҳнатини, истак-орзуларини яхши билган Тольятти коммунизм қураётган Совет Иттифоқи халқларини руҳлантираётган юксак идеалларни ҳормай-толмай оммалаштириб келди. У 13 августда Артекда пионерлар йиғилишида сўзлаган ўзининг охирги нутқида бундай деган эди: «Русча гапириш жуда қийин, лекин айни вақтда жуда ҳам осон. Осонлигининг сабаби шуки, идеяларимиз, интилишларимиз ва курашимиз муштарак бўлганлиги каби, қалбимиз ҳам муштаракдир. Гапиришим осонлигининг сабаби шуки, Италияда биз ҳам тинчлик, демократия ва социализм учун курашмоқдамиз, бутун дунёда социализм ва тинчлик учун олиб борилаётган муштарак кураш бизларни бирлаштириб турибди».

Мана шу мотам соатида совет кишилари оғир жудоликка учраган итальян коммунистларига, Италиянинг барча меҳнаткашларига, Италиянинг бутун халқига чуқур ҳамдардлик изҳор қиладилар ва бу жудолик дардини улар билан бирга тортадилар. Пальмиро Тольяттининг номи барча коммунистларнинг қалбида, барча меҳнат аҳлларининг қалбида, бутун прогрессив инсониятнинг хотирасида абадий яшайди.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎРТОҚ ПАЛЬМИРО ТОЛЬЯТТИНИ ДАФН ЭТИШ МАРОСИМИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, СССР Олий Совети депутати Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети депутати Г. И. Поповдан иборат КПСС делегацияси 22 августда самолётда Қримга жўнаб кетди.

КПСС делегацияси ўртоқ Пальмиро Тольяттининг жасади солинган тобутни Қримдан Италияга олиб боришда йўлда ҳамроҳ бўлади. Делегация Римда ўртоқ П. Тольяттини дафн этиш маросимида қатнашади.

КПСС делегациясини Внуково аэродромида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Ю. В. Андропов ва Л. Ф. Ильичев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат В. Е. Семичастний, КПСС Марказий Комитетининг ишлар мудири К. П. Черняев, КПСС Марказий Комитети бўлими мудирининг ўринбосари Д. П. Шевлягин кузатиб қўйдилар. (ТАСС).

ИЛҒОРЛАРГА—ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети давлатга сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум сотишнинг (топшириш) август ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини қараб чиқиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Бухоро областига беришга қарор қилдилар. (область партия комитетининг секретари ўртоқ МАТЧОНОВ, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ БОЗОРОВ, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ ҒАНИЕВ, область матлубот жамиятининг раиси ўртоқ МИРЗАБОЕВ). Бу область ўн кунликда давлатга 13,4 процент миқдорида сабзавот, 21 процент миқдорида полиз маҳсулотлари, 20,1 процент миқдорида ҳўл мева топширган. Мавсум бошидан буён эса давлатга йиллик планга нисбатан 36,8 процент сабзавот, 35,3 процент полиз маҳсулотлари ва 60 процент ҳўл мева топширган.

Кўчма Қизил байроқ Андижон область, Хўжаобод бошқармасидаги Киров номли ихтисослаштирилган боғдорчилик-виночилик совхозига топширилди. (Совхоз директори ўртоқ МАДЕРОВ, партия ташкилотининг секретари ўртоқ КАНДЕЛЬ, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ ҚУРБОНОВ). Бу совхоз давлатга сабзавот топшириш йиллик планини 130 процент бажарган. Ўн кунликда давлатга йиллик планга нисбатан 25,2 процент миқдорида ҳўл мева, 1,8 процент миқдорида узум етказиб берган. Йил бошидан буён эса ҳўл мева тайёрлаш планини 74 процент, узум тайёрлаш планини 6,9 процент бажарган.

Хоразм областида ҳам ҳўл мева тайёрлаш суръати яхши бораётганлиги қайд қилиб ўтилди. Бу область ҳўл мева харид қилиш йиллик планини 100 процент бажарган ва август ойининг иккинчи ўн кунлигида йиллик планга нисбатан 28 процент миқдорида мева тайёрлашга эришган

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон компартиясининг 40 йиллиги олдидан

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИНИНГ ИШЧИЛАР СИНФИ

С. НУРИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР касаба союзлари советининг раиси, ВЦСПС президиумининг аъзоси.

Совет Ўзбекистони мамлакатда етиштириладиган пахтанинг бешдан тўрт қисмидан кўпроғини берадиган Совет Иттифоқининг пахта базасигина бўлиб қолмай, шу билан бирга саноати юксак тараққий қилган республика ҳамдир. Ўзбекистон саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми жиҳатидан Совет Иттифоқида бешинчи ўринни эгаллайди. Эндиликда Ўзбекистон пўлатдан тортиб рангли металлargача, минерал ўғитлар, пластмасса ва синтетик полимерлардан тортиб энг мураккаб станоклар ва машиналар, ҳозирги замон химиявий аппаратлари, қудратли экскаваторлар ва кўтарма кранларгача — хилма-хил маҳсулотлар ишлаб чиқаради.

Ўзбекистоннинг маҳсулотлари жаҳоннинг 58 та мамлакатига юборилади. Экспорт қилинадиган саноат маҳсулотлари ичида тўқимачилик машиналари, трансформатор электр подстанциялари, химия аппаратлари ва агрегатлар, дизеллар ва киноаппаратура, тракторлар ва газмоллар ҳамда бошқа жуда кўп моллар бор. Буларнинг ҳаммаси ишчилар синфи қўли билан яратилади.

Бу ишчилар синфи қисқа, лекин диққатга сазовор тарихга эга. У Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг вужудга келиши ва тараққий этиши билан маҳкам боғланган.

Октябрь социалистик революциясигача Туркистон, В. И. Лениннинг таъбири билан айтганда, худди мустамлаканинг ўзгинаси эди, чор Россиясининг аграр хомашё манбаи эди. Саноат майда кустар ва ярим кустар корхоналардан иборат бўлиб, улар пахтани тозалаш ҳамда айрим бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш билан шуғулланарди. Пахта ўлкасида биронта ҳам тўқимачилик фабрикаси йўқ эди. Ишчилар синфининг сони жуда оз эди.

Ўзбекистонда Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки кунлардан бошлабоқ қудратли индустрия базаси ва юксак ривожланган саноатни вужудга келтириш вазифаси қўйилди. Рус халқи ва биринчи галда унинг илғор қисми бўлган ишчилар синфи ўзбекларга ёрдамга келди. У пролетар интернационализми намунасини, меҳнат кишилари манфаати йўлида оғаларча ва содиқлик билан хизмат қилиш намунасини кўрсатди.

Ўзбеклар Урал ва запорожьелик пўлат қуювчи оғаларининг олийҳиммати ва беғараз ёрдамини, Донбасс ва Кузбасснинг шахтёрларини, Москва ва Ленинграднинг машинасозларини, Боку нефтчиларини ва днепрлик гидроэлектростанция қурувчиларини унутишлари мумкинми. Улар ўзбекларни илгари тасаввур ҳам этмаган касбларга ўргатдилар.

Республикада оғир индустрияни вужудга келтириш учун жуда катта капитал маблағлари лозим эди. Совет давлати бунга маблағни аямади. Биринчи беш йилликнинг бошида Ўзбекистонда гидроэлектростанция ва саноат корхоналари қурилиши кенг тарзда бошланди. 1929 йилдан 1941 йилгача капитал қурилишга деярлик 770 миллион сўм сарфланди. Ундан кейинги 18 йил давомида, урушдан сўнгги 1946 йилдан 1963 йилгача капитал маблағлар ҳажми янада ошди ва 7.050 миллион сўмни ташкил қилди.

Халқ хўжалигининг ўсиши билан бирга Ўзбекистоннинг ишчилар синфи ҳам ўсиб-улғайди. Саноат ишлаб чиқаришида бевосита банд бўлган ишчилар сони ҳозир деярлик 500 минг кишига етади. Бундан ташқари республика халқ хўжалигида ҳозирги кунда 300 мингдан ортиқ тўлиқ олий ва ўрта техника билимига эга бўлган мутахассислар ишламоқда.

Ўзбекистоннинг ҳар ўн минг аҳолисига 129 тўлиқ олий маълумотли киши тўғри келади. Бу юксак тараққий қилган Франциядагига нисбатан уч баравар кўпдир.

Ўзбекистоннинг олий ўқув юртлари ҳар йили 11-12 минг мутахассис тайёрлаб беради. Фақатгина кейинги беш йил (1959—1963 йиллар) мобайнида республика халқ хўжалиги 64 минг дипломли инженер, технолог, плановик, экономист, врач, архитекторлар олди. Шу вақт ичида республиканинг ўрта техника билим юртлари 67 минг мутахассис тайёрлаб берди.

Бундан ташқари билим юртлари ва профессионал техника таълими мактаблари йилига 14-16 минг малакали, ўрта маълумотли кишилар тайёрлаб беради. Агар бунга кейинги беш йиллик ичида ўрта ҳисобда йилига 94 мингдан саноат ишчилари ўз ишлаб чиқариш малакаларини турли ишлаб чиқариш техника курсларида ошираётганликларини қўшсак, Совет Ўзбекистони ишчилар синфида юз берган ва юз бераётган сифат ўзгаришларини яққол кўриш мумкин.

Ҳозироқ ўзбек ишчиларининг ярми ўрта ва тугалланмаган олий маълумотга эга. Булар ҳар томонлама билимдон кишилар бўлиб, уларнинг яратувчилик меҳнати инженер-техник ходимларнинг меҳнатидан кам фарқ қилади.

Иккита илғор ишчи — В. И. Ленин номли Бекобод металлургия заводининг прокатчиси Саид Нуриддинов ва Чирчиқ шаҳридаги электрохимия комбинатининг аппаратчиси Эргаш Пирматовни мисол тариқасида кўрсатиш мумкин. Уларнинг иккалови ўрта маълумотга эга бўлиб, иккаловлари ҳам коммунистик меҳнат бригадаларининг раҳбарларидир.

Саид Нуриддинов яқинда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак номга эга бўлди. Заводда у шогирдликдан ҳозирги замон прокат станида ишловчи бригаданинг раҳбаригача бўлган йўлни босиб ўтди. Саид ва унинг ўртоқлари ўз машинасини бошқарибгина қолмай, айни чоқда уни мунтазам такомиллаштириб борадилар. Улар таклифи билан такомиллаштирилган машиналарнинг чертёж ва схемалари техник жиҳатдан саводли, инженерларникига ўхшаб ўйлаб, асослаб берилгандир.

Билими, тажрибаси ва ишга уқуви жиҳатидан Эргаш Пирматов ҳам Нуриддиновдан кам фарқ қилади. У ишлаётган цехда ўнлаб мураккаб химия машиналари ва аппаратлар ўрнатилган. Эргаш кўп сонли автомат приборларни билиб бошқаради.

Шонли ўзбек ишчилар синфи ўз сафидан қанчадан-қанча сиёсий ва давлат арбоблари, олимлар етиштириб чиқарди. Улардан айримларинигина эслатиб ўтаман.

Ўтган йил март ойида Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессиясида Фарғонадаги азот ўғитлари заводи цехининг старший машинисти Муҳаммад Маҳмудов ва Тошкент фабрикаларидан бирининг собиқ тикувчиси, ҳозир эса инженер ва республика касаба союзлари советининг секретари бўлиб ишлаётган Маъмура Йўлдошева республика Олий Совети Президиуми аъзолари қилиб сайландилар. Тошкент қишлоқ хўжалиқ машиналари заводининг собиқ токари Толиб Содиқов ҳозир республикамиз пойтахти Тошкентнинг Партия-давлат контроли Комитети раиси бўлиб ишламоқда.

Қатъий коммунистик эътиқод, ўз социалистик Ватанига чексиз садоқат, пролетар интернационализми ғояларига содиқлик — ўзбек ишчилар синфининг, республика барча меҳнаткашларининг маънавий қиёфасини, психологиясининг асосини ташкил қилади.

Бир авлод умри давомида, ишчилар синфининг, барча ўзбек халқининг толмай қилган меҳнати натижасида, Совет мамлакати халқларининг доимий беғараз ёрдами туфайли Ўзбекистон феодализмдан социализмга сакраб ўтди ва ҳозир коммунистик келажак учун дадил қадам ташлаб бормоқда.

(АПН).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНГАЧ...

Бўкалик газетхонларимиздан ўртоқ Солиев район марказидаги касалхона кўкаламзор ва чиройли жойга жойлашган бўлишига қарамай, бу ерда санитария-гигиена қоидаларига амал қилинмаётганлиги, беморларнинг дам олишлари учун биронта скамейка ҳам қўйилмаганлиги, бунинг устига касалхона ҳовлиси кўпинча супирибсидирилмаслиги ҳақида хабар қилган эди.

Редакция шу хат юзасидан текшириш ўтказишни илтимос қилиб, Тошкент область соғлиқни сақлаш бўлимига мурожаат қилди. Яқинда ўртоқ Ҳошимов имзоси билан шу материалнинг текширув натижалари ҳақида жавоб хати олдик.

«Область санитария-эпидемия станцияси Бўка касалхонасида текшириш ўтказди, — дейилади хатда, — материалда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Санитария-гигиена қоидаларига амал қилмагани ва ўз ишига эътиборсизлик билан қарагани учун бош врачнинг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари А. Қодиров ва хўжалик ишлари бўйича ҳамшира Илёсова ўртоқларга маъмурий чора кўрилган».

СоюзНИХИ тажриба участкаларида мўл пахта ҳосили етиштирилапти. Суратда: (чапдан) институтнинг илмий ходими Д. В. Сдвиженская ва аспирант А. Н. Усмонов ўртоқлар «оқ олтин» ниҳолларини синчиклаб кўздан кечиришапти.

С. Махов фотоси.

РУМИНИЯНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

СОЦИАЛИЗМ ЙЎЛИДАН

Мен, журналист сифатида, халқ Руминиясининг йўлларида кўп юрганман. Даставвал текис, асфальтланган йўллар, бепоён, яхши ҳайдалган далалар, янги шаҳар ва қишлоқлар, саноат корхоналари кўзга ташланади. Ана шу сафарларда социализмнинг румин халқига бахтли ҳаёт келтирганлигига қайта-қайта ишонч ҳосил қиласиз.

Румыния социализм йўлига 1944 йилнинг 23 августида қадам қўйди. Бундан йигирма йил муқаддам Совет Армиясининг ғолибона ҳужуми туғдирган қулай шароитда Румыния Коммунистик партияси ўз атрофига ватанпарвар ва демократик кучларни бирлаштирди. Мамлакатда қуролли қўзғолон ташкил қилди ва уни бошқарди. Натижада Антонескунинг ҳарбий-фашистик диктатураси ағдариб ташланди. Румыния гитлерчиларга қарши коалицияга қўшилди. Румин армияси қуролини гитлерчи қўшинларга қарши қаратиб, улар устидан тўла ғалабага эришилгунча жанг қилди.

1944 йил 23 август куни Румыния тарихида янги давр очди. У мамлакат қиёфасини тубдан ўзгартган халқ революциясининг бошланганидан дарак берарди. Коммунистлар партияси етакчилигида меҳнаткашлар чуқур ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларни амалга оширди. Бу ўзгаришлар туфайли 1947 йил декабрида реакция ва эксплуататор синфларнинг сўнгги таянчи бўлган монархия йўқотилди. Монархиянинг ағдарилиши ва Руминиянинг халқ республикаси деб эълон қилиниши билан буржуа-демократик революция вазифаларини бажариб бўлди. Мамлакат социалистик революция вазифаларини ҳал қилишга киришди.

Руминия ишчилар партияси марксизм-ленинизм таълимотига амал қилган ҳолда ўз мамлакатида индустрлаш сиёсатининг муваффақиятли амалга ошувини таъминлади. Руминия Халқ Республикасида йигирма йил ичида оғир саноат яратилди. Саноатнинг асоси машинасозликдир. У ҳозир республика халқ хўжалигида капитал маблағларни ажратиш ҳажми бўйича ҳам, бутун моддий ишлаб чиқариш сферасидаги салмоғи бўйича ҳам етакчи ўринни эгалламоқда. 1963 йилда машинасозлик ва металл ишловчи саноат 1938 йилга нисбатан 17 баравар кўп маҳсулот чиқарди. Бу йилги планда унинг 1963 йилга нисбатан 15 процент ортиши кўзда тутилган.

Румич саноати базаси йил сайин кенгайяпти. Подшипник, металл қирқувчи станок, асбоб-ускуна, электр двигателлари ишлаб чиқарувчи корхоналар ҳозирги замон ускуналари ва машиналари билан жиҳозланаётир. Бухарест билан бир қаторда Брашов, Брэила, Арад, Орадя, Бирлад, Клуж, Крайова, Роман шаҳарлари ҳам йирик машинасозлик марказларига айланди.

Мен Брашов трактор заводини бориб кўрдим. Бу катта корхона энг янги станок ва агрегатлар билан жиҳозланган. Мотор блоки ва тирсак вали ишлаб чиқарувчи автомат ҳамда ярим автомат линиялар соат механизмига хос аниқлик билан ҳаракат қилмоқда. Бу завод турли хил транспорт ва агротехника ишида қўлланиладиган такомиллашган тракторлар ишлаб чиқаради.

Мамлакат саноати билан бирга унинг шонли ишчилар синфи ҳам ўсмоқда, унинг аҳоли умумий сонидаги салмоғи ортаяпти, мамлакатнинг бутун сиёсий ва иқтисодий ҳаётида роли тобора ошаётир. Руминия саноати национализация қилинган вақтларда империализм идеологлари румин ишчилар синфи завод ва фабрикаларни бошқариш учун «қодир эмас» деб одатдаги шов-шув кўтардилар. Бироқ бу сафар ҳам капиталистик монополиялар сотқин вайсақилари ўйлаб топган бу «фолбинлик»ларнинг шармандаси чиқди. Румин ишчилар синфи корхоналарнинг чинакам хўжайини бўлиб, ишлаб чиқаришни янги социалистик асосларда ташкил қилди.

Румин қишлоғида ҳам йигирма йил ичида катта революцион ўзгаришлар юз берди. Руминия ишчилар партияси Марказий Комитетининг март (1949 йил) Пленуми мамлакат қишлоқ хўжалигини кооперациялашга асос солди. 1962 йил апрелида эса Руминия Халқ Республикаси Буюк миллий кенгаши ўзининг навбатдан ташқари сессиясида қишлоқ хўжалигини коллективлашнинг тугалланиши мамлакатда социализмнинг тўла ғалабасини характерловчи ғоят катта воқеа деб баҳо берди.

Ҳозирги вақтда румин деҳқонлари 4907 қишлоқ коллектив хўжаликка бирлашган. Ишчилар синфи уларга катта ёрдам кўрсатиб келди ва ҳозир ҳам шундай қилаётир. Руминия саноати социалистик қишлоқ учун 65 минг трактор, 62 минг трактор сеялкаси, 32 мингдан ортиқ ғалла комбайнлари ва кўплаб бошқа хил замонавий қишлоқ хўжалик машиналари етказиб берди. Қишлоқ хўжалигини химиялаштиришга катта эътибор берилляпти.

Ҳозирда Руминия ишчилар партияси коллектив хўжаликларни хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлашга айниқса катта аҳамият бераётир. Деҳқонлар моддий манфаатдорлиги принципини тўғри қўлланиш хўжаликларнинг ривожланишида катта роль ўйнади. 1956 йилда тайёрлаш системаси тугатилди. Бу қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ривожланишига ижобий таъсир кўрсатди.

Мамлакат конкрет шароитларига асосланиб Руминия ишчилар партияси қишлоқ хўжалигини интенсивлаш ҳамда кўп тармоқли ривожлантириш йўлини тутмоқда.

Қишлоқ хўжалиги бошқа соҳаларининг юксалиши калити бўлган буғдой ва маккажўхори етиштиришга асосий эътибор берилляпти. Шу билан бир вақтда техника экинлари ҳам кенг майдонларни эгаллайди. Чорвачиликни ривожлантириш тўғрисида ҳам доимий ғамхўрлик қилинмоқда.

Социализмнинг Руминияда тўла ғалабаси меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш учун катта шароит яратди. 1963 йилги миллий даромад 1938 йилга нисбатан 3,3 баравар ўсди.

Мамлакатда чинакам маданий революция амалга оширилди. Руминияда халқ ҳокимияти даврида ўтмишнинг оғир қолдиғи — аҳоли саводсизлигини тугатиш учун катта иш қилинди. Меҳнаткашлар учун фан ва маданият хазиналари кенг очиб қўйилди. Кўплаб янги мактаб, маданият уйлари, кутубхоналар, кинотеатрлар вужудга келтирилди. Олий таълим тез ривожланяпти. Мамлакатнинг 15 та университет марказида 112 мингдан ортиқ студент ўқиётир. Агар 1938 йилда Руминияда тўққиз минг инженер бўлган бўлса, эндиликда унинг халқ хўжалигида 60 минг инженер ишламоқда. Республиканинг саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантиришдаги ютуқлари румин халқининг қаҳрамонона меҳнати туфайли юзага келди. Румин халқи ишчилар партияси раҳбарлигида ўз ватанини мустаҳкамлаш ва яшнатиш йўлида куч-ғайратини аямайди.

Халқ Руминиясининг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан қардошларча ҳамкорлиги мамлакатнинг иқтисодий ривожланишида, янги ижтимоий тузум яратишдаги роли ғоят каттадир. 1963 йилда СССР ва Руминия Халқ Республикаси ўртасидаги товар обороти 1962 йилдаги даражадан ошиб кетди. Илмий-техника ва маданий ҳамкорлик, ҳар иккала томонни қизиқтирган масалалар бўйича тажриба алмашиш муваффақиятли ривожланаётир. Масалан, М. Горький номли Ленинград Большой драматик театрининг гастроллари катта муваффақият қозонди. Унинг Клуж, Брашов, Бухарест, Яссидаги спектаклларни мингларча киши томоша қилди.

Румин халқи ўз мамлакатида социалистик қурилишни тугаллаш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда. У бутун дунёда тинчлик тарафдори. Руминия Халқ Республикаси Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан бирга тинч-тотув яшаш принципларига оғишмай амал қилиб, барча халқаро мунозарали масалаларнинг тинч йўл билан ҳал этилиши, умумий ва ялпи қуролланишнинг амалга оширилиши учун курашяпти. Руминия ҳукумати атом синовларини қисман тўхтатиш тўғрисидаги Москва Шартномасига биринчилар қаторида имзо чекди.

Румин меҳнаткашлари ижодий яратувчилик меҳнатида, Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш тинч-тотув яшаш сиёсатини амалга оширишда социалистик қурилишнинг барча соҳаларида янада янги ғалабаларни ўз қўлларига киритишнинг гарови деб биладилар.

Ф. ВИДРАШКУ.
Бухарест шаҳри.

Суратда: Руминия халқ республикасининг пойтахти — Бухарест.

Аджерпресс—ТАСС фотоси.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ОРАНДАГИ МИТИНГ

ЖАЗОИР, 20 август. (ТАСС). Мали президенти Модибо Кейта президент бин Белла билан ва ўз ҳамроҳлари билан биргаликда кеча Оран шаҳрига келди. Шаҳар аҳолиси ҳурматли меҳмонни тантанали кутиб олди. Ҳар иккала президент шаҳардаги саноат корхоналаридан бирини бориб кўрганларидан сўнг шаҳар префектураси биносида сиёсий музокараларни давом эттирдилар.

Кечқурун Биринчи ноябрь номли майдонда Оран аҳолисининг оммавий митинги бўлиб ўтди. Президент бин Белла «шу бугундан бошлаб Жазоирдаги 380 кинотеатр давлат ихтиёрига олинганлигини» гулдурос қарсаклар остида эълон қилди.

Президент ҳозирги вақтда Жазоир кинотеатрларида кўрсатилаётган фильмлар социализм қуриш йўлига мос келмайди, деб таъкидлади. Кино санъати одамларни тарбиялашда бизга ёрдам бериши учун, социалистик қарашларимизга мос бўлиши учун, — деди у, — шу кундан эътиборан ҳар бир фильм қаттиқ танлаб олинадиган бўлади».

Бин Белла мамлакатда халқ маорифининг баъзи муваффақиятларига ҳам тўхталиб ўтди. «Мустақиллигимизнинг дастлабки йилларида, деди у, — ўқишга тортилган болаларнинг сони 700 мингдан 1.400 минг кишига етди. Коллежларда ва лицейларда ўқиётганлар сони 30 мингдан 96 мингга етди, олий ўқув юртларининг студентлари эса 500 кишидан 7 минг кишига етди».

Бин Белла давлат ва партия ходимлари сафларини «социалистик принципларимизга жавоб бермайдиган кишилардан» янада тозалашга чақирди.

«Жазоир мустақиллигининг учинчи йилида, — деди президент, — бизининг асосий куч-ғайратимиз олдимизда турган вазифаларга жавоб берадиган давлат ва партия аппаратини вужудга келтиришга қаратилади».

Митингда сўзга чиққан президент Модибо Кейта митинг қатнашчиларини Африка халқларининг мустамлакачиликка ва империализмга қарши курашдаги бирлигини мустаҳкамлашга, Жазоир ва Мали халқлари ўртасидаги дўстликни кучайтиришга даъват этди.

„ХАЛҚНИНГ ТУРМУШИ ЖУДА ЯХШИ“

НЬЮ-ЙОРК, 20 август. (ТАСС). Давлат департаментининг тақиқлаб қўйганлигига қарамай, Кубага қилган сафарларидан қайтиб келган америкалик ёшлар Куба халқининг эркинлиги ва шавқ-завқи тўғрисида ҳамда озодлик ороли ёшларига кенг йўл очиб берилганлиги тўғрисида хурсанд бўлиб ҳикоя қилмоқдалар. Филадельфиялик Шерли Стаут матбуот вакилларига айтдики, «Куба халқининг ниҳоят даражада бирдамлиги ва ўз революциясини кубаликлар якдил бўлиб қувватлаётганлиги ҳамда ҳеч қандай камситишнинг йўқлиги менда айниқса катта таассурот қолдирди». Мичиган штатидаги университетнинг адабиёт факультетини яқинда тамомлаган Нью-Йорклик Эрлин Кохэн Куба ёшларининг илм олиш учун жуда яхши имкониятлари бор, деб таъкидлади. «Революция, деди у, ҳаммани ўз бағрига тортган, халқнинг турмуши жуда яхши. Унинг ихтиёрида ҳамма эркинликлар бор».

Сафар қатнашчилари Куба халқининг турмушини ва курашини ўз кўзлари билан кўрмоқ учун Кубага борганликларини гапириб бердилар. Улар буни кўриш учун ўзларига шундай имконият берилганлигини айтдилар. Улар Куба республикасининг пойтахти Гаванага борганликларини, фермаларни бориб кўрганликларини, мактабларда ва янги қурилишларда, шунингдек бошқа кўпгина жойларда бўлганликларини гапириб бердилар. Улар ҳамма жойда жуда бемалол юрганликларини ва ўзлари кўришни истаган нарсаларнинг ҳаммасини кўрганликларини таъкидладилар.

Америка маъмурлари озодлик оролига «ўзбошимчалик» билан борган кишиларни жазолашга қарор қилганликлари илгари хабар бериб ўтилган эди. Шу қарорга кўра, уларнинг чет мамлакатларга чиқиш учун олган паспортларини ҳукумат тортиб олади, уларнинг кўплари эса вакиллар палатасининг Американга қарши фаолиятни тергайдиган маълум комиссияси олдида сўроқ берадилар.

АҚШ ТЎСҚИНЛИК ҚИЛМОҚДА

ЛИМА, 20 август. (ТАСС). Сенатор Фернандо Норьега Перу парламентида сўзлаган нутқида айтдики, Қўшма Штатлар Перу ишларига аралашиш ва иқтисодий агрессия сиёсатини ўтказмоқда. Перу қўрғошинини ва рухини четга чиқариб сотиш миқдори камайтириб қўйилганлиги ҳамда Перунинг миси ва олтини нархи камайтирилганлиги АҚШнинг иқтисодий агрессия қилаётганлигини кўрсатувчи далиллардандир. Мана шуларнинг ҳаммаси, деди сенатор, мамлакатнинг иқтисодий ривожланишига тўсқинлик қилмоқда ва унинг табиий бойликларини камайтириб юбормоқда.

Сенатор Норьега Америка монополиялари босиб олган табиий бойликларни мамлакатнинг ўзига қайтариб беришни талаб қилди.

Голдуотернинг айтганлари

НЬЮ-ЙОРК, 20 август. (ТАСС). Президентлик мансабига республикачилар партиясидан номзод қилиб кўрсатилган Барри Голдуотер Иллинойс штатининг Спрингфилддаги виставкасида катта нутқ сўзлаб, Жонсон ҳукуматини танқид қилди.

Бу сенатор ўзининг одатдаги урушқоқлик руҳида бўлган гапларини айтиб, ҳукумат коммунизмга қарши етарли ғайрат билан курашмаётир, деди. Ҳозирги ҳукумат даврида, деди у, АҚШ «шу қадар заифлашиб қолдики, бунинг натижасида агрессорлар дунёни жаҳон уруши гирдобига солиш пайига тушмоқдалар». Республикачилар партияси, деди у, менинг раҳбарлигим остида тинчликни сақлаб қола олади, «чунки бу партия коммунизмнинг табиатини билади».

«Ҳукумат, деди у, коммунистлар билан музокаралар олиб бораётганида унчалик моҳирлик қилмаётир. Эндиликда ҳукумат коммунистлар билан урушганида ҳам худди шундай маҳоратсизлик қилади, деган тасаввур туғилмоқда».

Гражданлик ҳуқуқлари учун курашувчилар группаси «Голдуотер керак эмас, демократия керак», «Голдуотер йўқолсин», деган плакатларни кўтариб, Голдуотер нутқ сўзлаётган вақтда виставка территориясини айланиб юрди.

ХАЛҚ МАНФААТЛАРИГА ЗИД ҚОНУН

ГАВАНА, 20 август. (ТАСС). Бразилиянинг миллий конгресси кенг истеъмол молларига солинадиган солиқни 30 процент оширишни кўзда тутган қонун лойиҳасини қабул қилди.

Бразилия ишчилар партияси, дейилади Пренса Латина агентлиги мухбирининг Рио-де-Жанейродан берган хабарида, бу чорани қоралади ва солиқнинг кўпайтирилиши тирикчиликни қимматлаштириб юбориб, меҳнаткашлар аҳволини ёмонлаштиради, деди.

ЖАНГ ДАВОМ ЭТМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 20 август. (ТАСС). Телеграф агентликларининг берган хабарларига кўра, Киву пойтахтида кечаю кундуз кўча жанглари давом этмоқда. Гастон Сумиалонинг қўзғолончи отрядлари шаҳар атрофини ишғол қилиб, марказ томонга силжимоқдалар. Шаҳарнинг европаликлар яшайдиган кварталларида ва жумладан, почта ва Бельгия консулхонаси ёнида отишмалар бўлиб турибди.

Айни вақтда, Ассошиэйтед Пресс агентлигининг Леопольдвилдаги мухбири берган хабарга кўра, «европалик аҳолини кўчириш» баҳонаси билан Букавуга ҳозирдаёқ АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг иккита «С-130» самолети келган ва «жанг қилаётган гарнизонга» «ҳарбий материаллар ҳамда тўла қуролланган 90 та пиёда аскар» етказиб берган. Бироқ, бу мадад кучлар ҳукумат қўшинларининг аҳволига ҳеч қандай жиддий ўзгаришлар киритмади.

Букаву гарнизонининг қўмондонидан ҳукумат қўшинларининг «юксак маънавий ҳолати» ҳақидаги ва «дарҳол ёрдам кўрсатиш зарурлиги» тўғрисидаги традицион эслатишлар билан Леопольдвилга ошиғич телеграмма келди.

ЯКШАНБА САҲИФАСИ

Ҳосили 300 миллиард тонна ✽ *Ажойиб тарихли танга* ✽ Эгасига қайтарилган пуллар ✽ Янги кинокомедия ✽ Сохта севги ҳикояси ✽ ***„Дорбоз“ илонлар***

Яхши ҳордиқ унумли меҳнатнинг гарови, дейишади. Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг дала меҳнаткашлари шижоатли меҳнат қилиш билан бирга намунали ҳордиқ ҳам чиқаришади. Маданий дам олиш 2-ёшлар бригадасида айниқса яхши йўлга қўйилган. Бригада аъзолари ишдан сўнг кунги меҳнатга якун ясашади, суҳбатлашишади. Турли газета ва журналларнинг материаллари билан танишишади. Суратда: ёшлар бригадаси аъзолари янги келтирилган газета хабарлари билан танишмоқдалар.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЭНГ ҲОСИЛДОР ЎСИМЛИК

Океанда ўсадиган сув ости ўсимликлари биологларнинг ҳисоблашича энг ҳосилдор ўсимликлардир. Океандаги озиқ-овқат маҳсулотлари, ўртача ҳисобда, юз миллиард тоннани ташкил қилади. Бу — ерда етиштириладиган ўсимликлар миқдоридан юз баравар кўп демакдир.

Океан ўсимликлари орасида хлорелла сув ўсимлиги энг ҳосилдор ҳисобланади. Ундан буғдойга нисбатан 14 марта кўп ҳосил олиш мумкин. Бундан ташқари хлореллада оқсил миқдори 50 процентни ташкил қиладиган бўлса, буғдойда атиги 12 процентга яқин оқсил бор. Ана шу ҳисобга олинадиган бўлса, яшил сув ўсимлигида буғдойга нисбатан 50 баравар кўп оқсил моддаси бор.

Планктон деб аталувчи океан ўсимлиги ҳам кун сайин эмас, балки соат сайин кўпаяди. Унинг бир йиллик умумий маҳсули 300 миллиард тоннадан ортиқдир. Ана шундай бой сув ости «нони»ни тановул қиладиган китларнинг икки-уч йил ичида катта бўлиб кетишининг сабаби ҳам шундадир.

«ҚОНУНГА ХИЛОФ» ТАНГА

Владивостокда яшовчи машҳур коллекционер О. В. Логишевскийнинг коллекцияси яна бир нодир танга билан бойиди. Бу танга яқинда АҚШда Далласдаги фожиали воқеа муносабати билан чиқарилган бўлиб, унда президент Кеннедининг тасвири туширилган. Бу тангани Логишевскийга Канадада бўлиб, савдо кемасида денгизчи вазифасида ишлаган совет кишиси ҳадя қилган эди.

Танга ажойиб тарихга эга, — деб ҳикоя қилади коллекционер. Ундаги тасвир таниқли америка рассоми Гилрой Робертс томонидан чизилган. Танга саройи ярим доллар қимматга эга бўлган ана шундай тангаларнинг дастлабки нусхаларини чиқарганидан сўнг у туҳмат гаплар ёзилган хатлар ола бошлаган. Уларда ёзилишича, бу танга гўё «қонунга хилоф бўлиб», маккартичи ўтаватанпарварлар унда ўроқ ва болға тасвирини кўрган эмишлар. Ҳақиқатда эса тангадаги президент портрети остида рассомнинг жуда майда ҳарфлар билан ўйиб ёзилган монограммаси бир-бири билан қўшиб ёзилган «Г» ва «Р» ҳарфлари бор.

ҚУЁШ ВА МЕДИЦИНА

Ҳозир геофизиклар, астрономлар ва метеорологлар халқаро тинч Қуёш йили программасига мувофиқ кузатишлар олиб бормоқдалар. Бу ишда... врачлар ҳам ўз асбобларини ишга солдилар. Маълум бўлишича, қуёшнинг 11 йил давом этган активлик даври дунё океанлари сатҳида ўзгариш ҳосил қилиб, планетамиз иқлими ва вулқонлар ҳаётигагина таъсир этиб қолмай, шу билан биргаликда Қуёшдаги бўронлар. Қуёш пульси ер юзида яшовчи ҳар бир кишига ҳам у ёки бу даражада таъсир қилади.

1935 йилдаёқ совет профессори А. Л. Чижевский жаҳондаги кўпгина олимларга мурожаат қилиб, 1934 йил март ойида кутилган Қуёшдаги кучли бўронларнинг беморларга таъсири тўғрисида маълумотлар юборишни илтимос қилган эди. Бу хатга жуда кўп жавоб келди. Натижа кутилганидан ҳам ортиқ бўлди. Қуёшдаги доғлар унинг марказий меридианидан ўтган вақтдаги юзта ҳолатнинг 80 таси турли хил оғир хроник касалликларнинг авж олиши билан мос келди.

Яқинда эса олимлар Қуёш активлигининг қон таркибига, хусусан қондаги оқ қон таначалари — лейкоцит миқдорининг ортиб кетишига таъсир этганлигини аниқладилар. Қуёш нурларининг Ердаги тирик мавжудот ҳаётига кўрсатадиган таъсирларининг сабаби нимада? Бу саволга эҳтимол, Халқаро тинч қуёш йили даврида олинган маълумотларни янги тадқиқотлар билан солиштириб кўрилганидан сўнг медик олимлар жавоб топсалар керак. Шунинг учун ҳам оқ халатли кишилар ҳозир Қуёш «пульси»нинг уришига қулоқ солмоқдалар. (ТАСС).

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

ҲАЛОЛЛИК

«Октябрь» совет колхоз бозоридаги 38-кон магазини сотувчиси Носиржон Ҳусанов савдо қилатуриб, прилавка устидаги пулни кўриб қолди. Сотувчи санаб кўрди—80 сўм. Ниҳоят эгасини топиб топшириш нияти билан пулни сақлаб қўйди.

Бундан бир неча соат илгари Чимкент областидан келган Омонбуви Мадраимова шу магазинга кирган эди. Омонбуви бозордан анча нарса харид қилгандан кейингина пули йўқолганлигини билди. У ёрдам сўраб, бозор ходимларига мурожаат қилди. Бундан Ҳусанов ҳам воқиф бўлди ва Омонбуви Мадраимова ҳузурига борди. Аёл ҳалол сотувчи Носиржон Ҳусановга миннатдорчилик билдирди. **З. РАҲМАТУЛЛАЕВ.**

ДОҒЛАР

(ҲИКОЯ)

Мактабда ўқиб юрган пайтларимдаёқ шошқалоқлигим, кўпинча ҳар бир ишни шошиб-пишиб палапартиш қилганлигим учун ўқитувчиларимдан, уйда эса онамдан кўп дакки ер эдим. Мана ҳозир ойнага қараб, юзимдаги билинар-билинмас оқ доғни кўриб шошқалоқлигимга иқрор бўлиб ўтирибман.

... Институтни битирган йилим Химия илмий-текшириш институтининг лабораториясида ишлай бошладим. Ишга келган дастлабки кунларимданоқ лабораториянинг илмий ходими Маҳмудхўжаев Ҳасан ака менга бошқа ходимларга қараганда бошқачароқ муомала қилаётганини сезиб қолдим. Баъзан микроскопдан кўзимни олиб беҳосдан рўпарамдаги столга назар ташласам, у киши ҳам менга зимдан тикилиб ўтирганлигини кўриб қоламан... Камгап, бошқа ходимларга ортиқча қўшилмайдиган, аммо ўз ишига пухта бу одам аввалига кўнглимда қандайдир ўзимга ҳам номаълум бир ҳис уйғотгандек бўлди. Бориб-бориб Ҳасан ака мени ишдан кейин кузатиб қўядиган, сўнгра эса баъзан иккимиз ишдан кейин кинотеатрларга бориб турадиган бўлдик. Роса уч ойдан сўнг эса Ҳасан ака менга муҳаббат изҳор қилдилар. Шу куни кўп ўйладим... Рости, ўзим ҳам у кишига қаттиқ боғланиб қолганимни шу куни ҳис қилдим.

Биз ишдан бўш вақтларимизни деярли бирга ўтказардик. Бир-биримизга жуда ўрганиб қолдик. Лекин бир куни нимаям бўлди-ю, бир ҳафтача аразлашиб ҳам юрдик. Шу воқеа ҳеч эсимдан чиқмайди. Лабораториямиз ходими Асқар Аҳмедович илмий ишининг муҳокамаси. Кўпчилик илмий ишга ижобий баҳо бериб, унинг пахта навини яхшилашда катта аҳамиятга эга эканлигини айтди. Лекин институтнинг доценти Ғози Салимович сўзга чиқиб, аллақандай тушуниб бўлмайдиган далиллар келтириб, бир соатча гапирди-ю, хулоса қилиб илмий ишнинг пахта навини яхшилашдаги аҳамиятини йўққа чиқариб юборди. Сўнг масъулиятли бир ишнинг уддасидан чиққан одамдек ўтирганларга бўйнини ғоздек чўзиб, мағрурона назар ташлаб чиқди-да, рўмолчаси билан юз терини артиб ўз-ўзидан мамнун ҳолда ўрнига бориб ўтирди.

Яқиндагина ишга келганимга қарамай, Ғози Салимович билан Асқар Аҳмедовичнинг ўртасида кўпдан бери қандайдир бир келишмовчилик борлигини эшитган эдим, ҳатто бир-икки марта уларнинг ўзаро муомаласидан ҳам сезган эдим буни. Ахир илмий ишнинг нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини ҳамма ҳам яхши тушуниб ўтирибди-ку, наҳотки ҳеч ким музокарага чиқмаса.

Виждоним қайнаб кетди, энди сўзга чиқмоқчи бўлиб турган эдим, сўзни профессор олиб қолди. Профессор ҳам, ундан кейин чиққан икки-уч ўртоқ ҳам Ғози Салимовичнинг сўзига қарши чиқиб, Асқар Аҳмедовичнинг илмий иши пахтачиликда катта аҳамиятга эга эканлигини илмий ишнинг ўзидан олинган ёрқин далиллар билан исботлаб беришди. Мен ҳам жим ўтира олмадим, қисқагина қилиб бўлса ҳам ўзимнинг илмий ишга бўлган ижобий фикрларимни айтиб ўтдим. Ғози Салимовичнинг фикрига институтнинг 1—2 ходимигина қўшилди, холос.

Илмий иш кўпчилик томонидан тасдиқланиб, ёритиладиган бўлди.

Йиғилишдан анча кеч чиққанимизга қарамай, соф баҳор ҳавосидан баҳра олиб бир оз пиёда кетишга қарор қилдик.

Ростини айтсам, Ҳасан аканинг одамларга ортиқча аралашмай, фақат ўз ишинигина ўйлагани, авваллари ҳам менга ёқмай юрган бўлса, бугунги унинг бетараф бўлиб ўтиргани жуда ғашимга тегди.

— Ҳасан ака, Асқар Аҳмедовичнинг илмий ишига сиз қандай қарайсиз.

— Кўпчилик ёқлади-ку.

— Йўқ, шахсан Сизнинг фикрингизни билмоқчиман.

— Ҳа, музокарами, терговми?—Ҳасан ака гапни ҳазилга бурмоқчи бўлди. Лекин мен гапимда қаттиқ туриб олганимдан кейин совуққина қилиб:

— Мен ҳам кўпчилик фикрига қўшиламан, — деб қўя қолди.

— Нега бўлмасам Ғози Салимовичнинг нотўғри фикрини қоралаб чиқмадингиз?

— Ростини айтсам, Раънохон, бундай жанжалли масалалардан узоқроқ юрган яхши. Сизга ҳам шуни маслаҳат қилардим. Умуман, ишни қўйинг энди Раънохон, бошқа нарсалардан гаплашайлик.

Шу куни гап-гапга қовушмади. Мен умуман шу минутда Ҳасан ака билан ҳеч нарса ҳақида гаплашишни хоҳламасдим ва унинг гапларига уйга етгунча ё «ҳа» ёки «йўқ» деб жавоб бердим. Совуққина хайрлашдик. Шу куни тонг отгунча ухлай олмадим. Миямда турли ўй-хаёллар. Кўнглимда эса Ҳасан акага нисбатан нафратга ҳам, ачинишга ҳам ўхшамайдиган қандайдир бир нарса ҳис этардим.

Бир ҳафтача Ҳасан ака билан фақат салом-алик қилиб юрдим. Овқатга дугоналарим билан бирга чиқаман. Уйга ҳам улар билан бирга жўнашга ҳаракат қиламан. Ҳасан ака бўлса қаршимда ўтириб ишга ҳам қўли бормас, менга қараб чуқур-чуқур хўрсиниб қўярди. Ниҳоят бир куни тушликка чиқиб кетаётиб, столимга бир парча хат ташлаб кетдилар.

Ҳозиргача ҳам ўша хатдаги айрим жумлалар ёдимда: «Раънохон. Сизсиз ҳаёт мен учун сувдаги кўпик билан баравар. Чин инсоний қалбим билан илтимос қиламан, мени тушунинг, ҳаётимни заҳарлаб кетманг...» Бу илиқ сўзлар кўнглимни бироз юмшатди. Секин-аста орамизда бўлган кўнгилсизлик ҳам унутилгандек бўлди. Кўп ўтмай биз яна бояги-боягидек дўстлашиб кетдик.

Август ойининг ўрталари эди. Тўй кунимиз ҳам белгиланиб қўйилган. Ишдан сўнг соат 8 да Ҳасан ака билан «Победа» боғида учрашмоқчи эдик. Ишга берилиб кетиб бир маҳал қарасам белгиланган вақтга ярим соат қолибди. Шоша-пиша тажрибани тугатай деб, колбадаги кислотага эритма қуйганимни биламан. Юзим ва қўлларим жаз-жаз ловуллаб ёниб, кулга айланаётгандек, оғриққа чидай олмай, вой-войлаб қолдим...

Касалхонада икки ойга яқин ётдим. Ҳар куни олдимга институтдаги ҳамкасб дугоналарим, дўстларим, қавму-қариндошларим дамба-дам келиб-кетиб туришди. Лекин кўнглим қўмсаган кишидан ҳеч дарак йўқ. Дугоналаримдан сўрасам гапни бошқа ёққа буриб аниқ жавоб беришмайди. Ниҳоят бир куни яқин дугонам Лолани маҳкам ушлаб, айтасан, мендан яширяпсизлар, Ҳасан акам касалми, ахир соғ бўлса наҳотки шу пайтгача эшитиб келмаса, деб кўз ёши қилиб туриб олдим. Лола бир зум нима дейишини билмай жим қолди. Кейин:

— Ўртоқжон, қўй ўшани, эслаб кўз ёши қилганингга арзимайди, — деди.

Бутун вужудимни титроқ босиб, устимдан совуқ сув қуйгандек, этларим жимирлашиб кетди. Ҳасан акам-а, наҳотки энди бир умрга бад-башара бўлиб қолади, деган хаёлда мендан юз ўгирган бўлса. Мен бу гапларни фақат хаёлимдан ўтказдим, холос. Лекин шу-шу бўлди-ю, қайтиб у ҳақда оғиз очмадим, ортиқ ўйламасликка ҳаракат қилдим.

Меҳрибон шифокорлар қўлидан келганини аямади, турли хил дори-дармонлар қилиб, илиқ сўзлар билан кўнглимни кўтариб туришди. Беш-олти ойда яралардан асар ҳам қолмайди, деб ишонтиришди.

Касалхонадан қушдай енгил бўлиб чиқдим. Ахир мен бир йўла икки дарддан қутилган эдим-да...

Мана, ҳозир ойнага қараб, юзимдаги билинар-билинмас оқ доғни кўриб хаёл суриб ўтирибман. У ҳақда ҳеч ўйламай десам яна лоп этиб хаёлим туманида билинар-билинмас бир нуқтадай липиллаб ўтади. Унга бўлган бир вақтлардаги муҳаббатимнинг ҳозир сувдаги кўпикчалик ҳам қиммати қолган эмас. «Чин инсоний қалбим билан илтимос қиламан, тушунинг» деб ёзган сўзларини эслаб кулиб қўйдим. Бу кулгим унга нисбатан, унинг қора доғли юрагига, қалбига нисбатан нафрат кулгиси.

Очиғини айтганда анча-мунча азоб чеккан бўлсам ҳам куйганимга ич-ичимдан севинаман, мана юзларимдаги куйикнинг охирги асарлари ҳам тугаб боряпти. Лекин унинг қалбидаги қора доғни ювиб ҳам, даволаб ҳам кетказиб бўлмайди.

Пўлатой УСМОНОВА.

„ЁР-ЁР“

Ўтган футбол матчи куни марказий «Пахтакор» стадионига келган томошабинлар милиция старшинаси формасидаги жиккаккина кишини трибунада кўриб таажжубда қолишди. Бу ҳаммага таниш артист-ку! Ўзбекистон ССР халқ артисти Ғани Аъзамов! Милиция формасини кийиб олибди-я... Билсак, у бу ерда янги кинофильмда суратга олинаётган экан.

«Ўзбекфильм» киностудияси ишлаётган бу янги музикали комедияда Ғани Аъзамовдан ташқари Муқимий театрининг етакчи артистлари Соиб Хўжаев, Бахтиёр Ихтиёров ҳамда СССР халқ артистлари Олим Хўжаев, Шукур Бурхоновлар ҳам ўйнайди. Фильмнинг кўпгина кадрлари Фарғона водисидаги шаҳар ва қишлоқларда суратга олиниб бўлди. Ўзбек композиторлари Монас Левиев, Дони Зокиров ва бошқалар янги асарга музика ёзиб бермоқдалар.

Ёзувчи Раҳмат Файзий сценарийси асосида ишланаётган бу қувноқ комедияда ўзига муносиб ёр тополмай боши қотиб юрган йигитнинг ички кечинмалари, ўғлини уйлантириш ташвишида юрган ота-онанинг орзу-ниятлари ҳақида ҳикоя қилинади. Кинофильмни Ўзбекистон республикаси ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллик тўйигача экранга чиқариш мўлжалланмоқда. Фильмни авторлар «Ёр-ёр» деб аташибди. Тўйга муносиб тортиқ!

СЕВГИМ

Қалбим кундузги осмон,
Тундаги осмон эмас.
У кундуздай чароғон!
Йўқ,
Йўқ,
зимистон эмас.
Туннинг осмони эмас,
Унда ёнмас юлдузлар,
Юлдузларга жой бермас,
Осмон асло кундузлар.
Осмонга боқиб қолдим,
Севгимга излаб қиёс:
Кундузги осмон қалбим,
Унда ёнар бир қуёш.

САЙЕР.

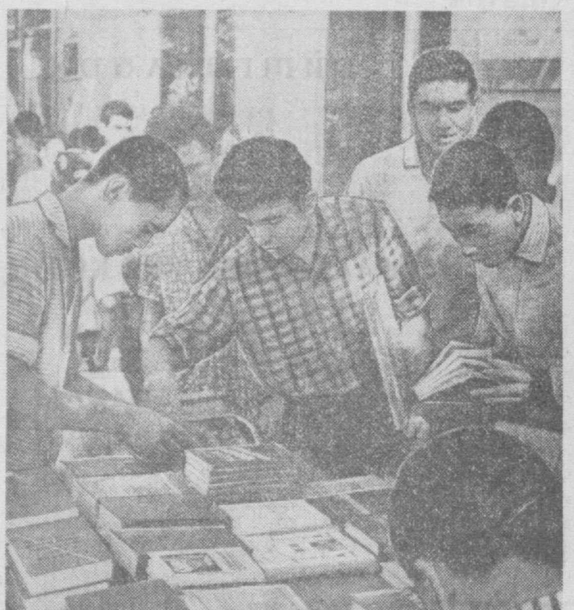

Бу суратлар китоб ойлиги муносабати билан пойтахтимизнинг Олег Кошевой номли майдонида ташкил қилинган китоб бозоридан олинган.

В. Салов фотолари.

КИТОБ БОЗОРЛАРИ

Пойтахтимизнинг кўпгина жойларида китоб бозорлари ташкил этилди.

20 август куни Олег Кошевой номли хиёбонга неча юзлаб китоб дўстлари тўпланишди. Бу ерда ташкил қилинган китоб бозорида 14 та ойнаванд «Чайка» киоскалари ва чиройли безатилган кўпгина прилавкаларда китоб савдоси қизиб кетди. Китобхонларга қулай бўлсин учун бозорда китоблар соҳаларга қараб алоҳида-алоҳида бўлимларга бўлиб қўйилган. Сиёсий темадаги, техникага оид, қишлоқ хўжалигига доир ҳамда бадиий китоблар прилавкаларда тартиб билан териб қўйилган.

Мактаблар, олий ўқув юртларида янги ўқув йили бошланиши муносабати билан студентлар ва ўқувчилар учун ҳар хил дарслик, қўлланмалар келтирилди. Китоб бозорида янгигина нашрдан чиққан бадиий асарлар кўплаб сотилмоқда.

Харидорлар бу ерда истаган нашрларига обуна бўлишлари ҳам мумкин. Китоб бозорида китобхонларнинг ўзбек ёзувчи ва шоирлари билан учрашувларини ўтказиш мўлжалланмоқда.

Китоб ойлиги муносабати билан савдо ходимлари пойтахтимизнинг саноат корхоналарига бориб жойларда савдо қиладилар. Завод ва фабрикаларда авторларнинг иштирокида китобхонлар конференциялари ўтказилади.

Пойтахтимизнинг Калинин майдони, Чилонзор массивида ҳам китоб ярмаркалари иш бошлади.

Китоб ойлиги областимизнинг Чирчиқ, Оҳангарон, Олмалиқ, Бекобод, Янгийўл шаҳарларида ҳам ўтказилади. Ойлик 20 сентябргача давом этади.

Китоб бозорларига марҳамат!

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ҲАМШАҲРИМИЗ ПЕШҚАДАМ

МИНСК. **(Махсус мухбиримиздан).** Бу ерда шахмат бўйича ўтказилаётган СССР биринчилигининг ярим финал мусобақаларида Ўзбекистон чемпионати ғолиблари ҳам қатнашмоқда. Мусобақаларда республикамиз чемпиони Евгений Мухин жуда яхши ўйнамоқда. У 10 турдан сўнг 6,5 очко олди ва ҳозир иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Тошкентлик шахматчи 11 та спорт мастеридан ўзиб кетди. Биринчи ўринда эса минсклик гроссмейстер А. Суэтин бормоқда. У 9 имкониятдан 7,5 очко тўплаган. Мухин Г. Ходос, В. Савон, В. Захарян каби таниқли спорт мастерларини мағлубиятга учратди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон вакили биринчи марта СССР биринчилиги финалида қатнашиш имкониятига эга бўлай деб турибди. Бунинг учун у қолган етти тур давомида эгаллаб турган иккинчи ўринни бой бермаслиги керак.

И. Бирбрагер ўн турдан сўнг беш очко олди. Бу эркаклар мусобақасида жаҳон чемпиони Нона Гаприндашвилининг қатнашаётганлиги катта қизиқиш туғдирмоқда. У бир неча партияларда ғалабага эришди.

ПАЙВАНДЧИ ҚИЗЛАР

Академик Р. Шредер номидаги узумчилик-мевачилик илмий текшириш институтига қарашли мева-кўчат етиштирувчи совхозда йилдан йилга кўплаб аъло сифатли мева кўчатлари тайёрланмоқда. Бу ишда пайвандчи қизларнинг ҳам хиссаси катта. Улар ўлкамиз боғ-роғларга буркансин деб, пайванд ойида 850 минг туп мева, 550 минг туп узумни пайванд қилишга бел боғлаганлар. Бу муҳим ишга бош агроном Раҳим Иброҳимов раҳбарлик қилмоқда.

С. СУЛТОНОВ.

ИЛОНЛАР ДОР ЎЙНАЙДИМИ?

Туркистон тизма тоғларида сайр қилиб юриб, арчазорларга чиқиб қолдик. Арчалар остида қайнар булоқлар жимирлайди. Ҳаво беғубор. Оёқ остларимизда кўмкўк майсалар, қопқора маймунжонлар учрайди. Гўзал табиат оғушида юрган сари юргинг келади. Қайнар булоққа келиб унинг сувидан маза қилиб ичдик. Йўлда давом этиш учун ўрнимиздан турган эдик 10 қадамча олдимизда ғалати бир манзарага кўзимиз тушди.

Бир қўнғир илон арча оралиғига чалқанчасига ётиб, ялпоқ бошини дарахтнинг бир шохига қадаб олган. Думи билан иккинчи шохга ўралган ҳолда қимир этмай ётибди. Унинг қоқ белига бир қора илон чамбарак бўлиб ўралган. Уларнинг иккаласи ҳам каттагина — бир ярим метрдан келади. Чамбарак бўлган илонга ингичка чипор илон думи билан ўраб, бошини ерга қилган ҳолда чайқалади. Илонлар «ўйин» билан овора бўлиб бизларни сезишмасди, ёки сезишса ҳам назар-писанд қилишмасди.

Чипор илон жуда эпчил экан. У арғумчоқ учиб думини қўйиб юборар, арчанинг пастки шохига илиниб қолар, ёки бели билан чамбарак илон устида туриб ўзини ташлаб юборарди.

Арчазордаги илонларнинг «дарбозлиги» завқимизни келтирди. Биз уларни айни туш вақтида йўғон арча остида туриб обдон томоша қилдик. Уларнинг ўйини роса авжига чиққан бир вақтда кутилмаган ҳодиса юз берди. Чипор илон думини осмонга кўтариб арчага ўралган эди, унинг мўрт шохи бирдан синиб кетди. Илонлар чўчиб гижинган ҳолда инларига кириб кетишди.

М. ТУЙЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

ИККИ УЯДАН 16 БЎРИ БОЛАСИ

Ў. Бойботиров билан Н. Холқуловни Ўрта Чирчиқ районида кўпчилик яхши танийди. Бу кекса овчилар йиртқич ҳайвонларни овлашдаги абжирликлари билан чўпонлар ўртасида обрў орттиришган. Улар яқинда ов қилиб юриб, икки бўри уясини топишди ва уни ковлаб 16 та бўри боласини тутиб олишди.

Облиқ посёлкасидаги тайёрлов пункти кекса овчиларнинг хизматини тақдирлаб, уларга 680 сўм пул мукофоти берди.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

23 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — **Эрталабки гимнастика машғулоти,** 12.20 — **Концерт** (болалар учун). 12.45 — **Социализм мамлакатлари бўйлаб.**

Рус тилида: 13.05 — **Ҳамма нарсани билгим келади,** 13.15 — **Ёш футболчиларга физкульт-салом,** 13.35 — **Янгра, барабан** (Ленинград телестудияси фильми). 17.00 — **Ана йўлбарс** (мультипликацион фильм). 17.15 — **Қиш яширинган ерда** (болалар учун). 17.25 — **Телевизион янгиликлар,** 17.40 — **Фитиль,** 17.50 — **Эстрада концерти,** 18.30 — **Новости дня** киножурнали. 18.40 — **Энди кетаверсин** номли бадиий фильмнинг 1 ва 2-серияси.

20.35 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.40 — **Телевизион миниатюралар,** 21.15 — **Совет Ўзбекистони** киножурнали. 21.25 — **Телевизион янгиликлар,** 21.40 — **Қўшиқчи шоир Ямин Қурбонов.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/VIII да кундуз **Боғчасарой фонтани,** 25/VIII да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/VIII да **Қутлуғ қон,** 25/VIII да **Биринчи муҳаббат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/VIII да **Жон қизлар,** 24/VIII да **Тошболта ошиқ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Каро — «ВАТАН» (кеч соат 8 ва 10-45 минутда), НАВОИЙ номли (эрталаб 11-40, кундуз 3-20 ва кеч 6-40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч 8 ва 10 да), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Тудор (1 ва 2-серия) — «ИСКРА» (кеч 8 дан). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10 ва кеч 6 да). «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Ишларинг қалай, йигитча? — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Дада сотиб олдим (эрталаб соат 10 да). **Оила тумори** (кундуз 12, 2, 4 ва кеч 6 да) — «ВАТАН».

Тақдир ноғоралари (кундуз ва кечқурун). **Рокко ва унинг биродарлари** (кеч соат 7-20 минутгача) — «ИСКРА».

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64695.

Р. 11819. Нашр. № 1825.